Кобрынская раённая цэнтралізаваная
бібліятэчная сістэма
Цэнтральная раённая бібліятэка
Аддзел абслугоўвання і інфармацыі

255 гадоў з часу заснавання парку
75 гадоў у статусе парку культуры і адпачынку
60 гадоў з часу прысваення статуса помніка садова-паркавага мастацтва

ЗЯЛЁНАЯ ЖАМЧУЖЫНА ГОРАДА

КОБРЫНСКІ ПАРК

інфармацыйна-пазнавальны даведнік з серыі «Ведай і любі свой горад»

2-е выданне, дапрацаванае і дапоўненае

Кобрын
2023

УДК 016:908(476.7)+712
ББК 91.9:28.5(4Беи)л6+77(4 Беи)
З99

Складальнік
С. Д. Курачук – бібліёграф І катэгорыі
аддзела абслугоўвання і інфармацыі
цэнтральнай раённай бібліятэкі
Кобрынскай раённай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы

З99 **Зялёная жамчужына горада** : інфармацыйна-пазнавальны даведнік. – 2-е выд, дапрац. і дап. / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. бібліёграф І катэгорыі С. Д. Курачук. – Кобрын, 2023. – 116 с. : фат. – (Серыя «Ведай і любі свой горад»).

Інфармацыйна-пазнавальны даведнік выдадзены напярэдадні трох знакавых дат парку: 255-годдзя з часу заснавання, 75-годдзя ў статусе парку культуры і адпачынку, 60-годдзя з часу прысваення статуса помніка садова-паркавага мастацтва.

УДК 016:908(476.7)+712
ББК 91.9:28.5(4Беи)л6+77(4 Беи)

© ГУК «Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма», 2023

У 2023 годзе
КОБРЫНСКІ ПАРК імя А. В. Суворава

адзначае *3* адметныя даты:

255 **гадоў з часу заснавання парку**

(1768)

75 **гадоў у статусе парку культуры і адпачынку**

(1948)

60 **гадоў з часу прысваення статуса помніка садова-паркавага мастацтва**

(1963)

АД СКЛАДАЛЬНІКА

Кобрынскі парк імя А. В. Суворава адносіцца да ліку найстарэйшых у Беларусі. Невыпадкова гэты старажытны куток беларускай зямлі, дзе гісторыя і сучаснасць аб'ядналіся ў дзіўнае і непаўторнае цэлае, зацверджаны помнікам прыроды і садова-паркавага мастацтва рэспубліканскага значэння.

З невялікай сядзібы ён ператварыўся ў адзін з найбуйнейшых і прыгажэйшых садова-паркавых комплексаў сучаснай Беларусі, набыў непаўторны каларыт, стаў гісторыка-культурнай каштоўнасцю. Названы ў гонар вялікага рускага палкаводца А. В. Суворава, якому належаў маёнтак «Кобрынскі ключ».

Кобрынскі парк - гэта не толькі прыгожы гістарычны куток прыроды ў гарадскім пейзажы, але і комплекс добрага настрою, цікавага і карыснага адпачынку. Штогод парк наведваюць дзясяткі тысяч турыстаў, гэта любімае месца адпачынку кабрынчан. Адных вабяць сюды багатыя на гістарычныя падзеі месцы, другіх – батанічныя асаблівасці парку, маляўнічыя куткі для рэлаксацыі з разнастайнай экасістэмай, трэціх – удзел у гарадскіх культурных мерапрыемствах, насычаныя гульнёвыя праграмы і атракцыёны. Парк - гэта месца, якім па праву ганарыцца горад, месца, дзе ніколі не заканчваецца свята.

Інфармацыйна-пазнавальны даведнік «Зялёная жамчужына Кобрына» выдадзены напярэдадні трох знакавых дат парку: 255-гoддзя з часу заснавання, 75-гoддзя ў статусе парку культуры і адпачынку, 60-гoддзя з

часу прысваення статуса помніка садова-паркавага мастацтва.

Выданне складаецца з некалькіх раздзелаў: «*Садова-паркавае мастацтва старажытных сядзіб Беларусі - каштоўная частка нацыянальнай спадчыны»*; *«Кобрынскі парк: учора, сёння, заўтра»; «Кобрынскі парк у вершаваных радках»; «Спіс крыніц»; «Алфавітны спіс перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік», «Дадатак».* У сваю чаргу асноўны блок-раздзел «Кобрынскі парк: учора, сёння, заўтра» падзяляецца на наступныя падраздзелы: «*Вехі гісторыі»; «Парк – шэдэўр архітэктурна-ландшафтнага дойлідства Беларусі»; «Экалагічная тэрыторыя: парк флоры і фаўны»; «Арт-аб'екты парку»; «Парк натхнення і актыўнага адпачынку»;* «*Свет дзяцінства ў парку»; «Сучасныя перспектывы».*

Бібліяграфічны спіс прадстаўлены 226 крыніцамі, уключае артыкулы з перыядычных выданняў, пачынаючы з 1961 года. Творы друку згрупаваны па відах: кнігі, брашуры, главы і раздзелы з кніг, энцыклапедычныя артыкулы; артыкулы з часопісаў і газет; інфармацыйна-бібліяграфічныя выданні; архіўныя дакументы. Кнігі размешчаны ў алфавіце аўтараў, назваў кніг, артыкулы - па гадах у зваротнай храналогіі, у межах года – у алфавіце аўтараў, назваў артыкулаў. Для раскрыцця зместу пры неабходнасці да запісаў даюцца кароткія даведачныя анатацыі. Адбор крыніц завершаны ў кастрычніку 2023 года.

Даведачны апарат прадстаўлены алфавітным спісам перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў паказальнік.

Дадатак уключае наступныя дакументы: *пастанову* Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 27 ліпеня 2017 года № 41 «Аб зацвярджэнні праекта зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне», *пастанову* Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь ад 16 ліпеня 2007 года № 72 «Аб абвяшчэнні стварэнняў садова-паркавага мастацтва ў Брэсцкай вобласці батанічнымі помнікамі прыроды рэспубліканскага значэння», *Пашпарт раслін*, які з дакладнасцю адлюстроўвае колькасны склад прыроднага багацця парку.

У інфармацыйна-пазнавальным даведніку шырока прадстаўлены ілюстрацыйны матэрыял, фотаздымкі розных гадоў з фондаў ККЗУП «Парк імя А. В. Суворава», УК «Кобрынскі ваенна-гістарычны музей імя А. В. Суворава», іншых крыніц.

Выданне адрасавана ўсім, хто займаецца вывучэннем роднага краю, цікавіцца яго гісторыяй, культурай, экалогіяй.

САДОВА–ПАРКАВАЕ МАСТАЦТВА СТАРАЖЫТНЫХ СЯДЗІБ БЕЛАРУСІ – КАШТОЎНАЯ ЧАСТКА НАЦЫЯНАЛЬНАЙ СПАДЧЫНЫ

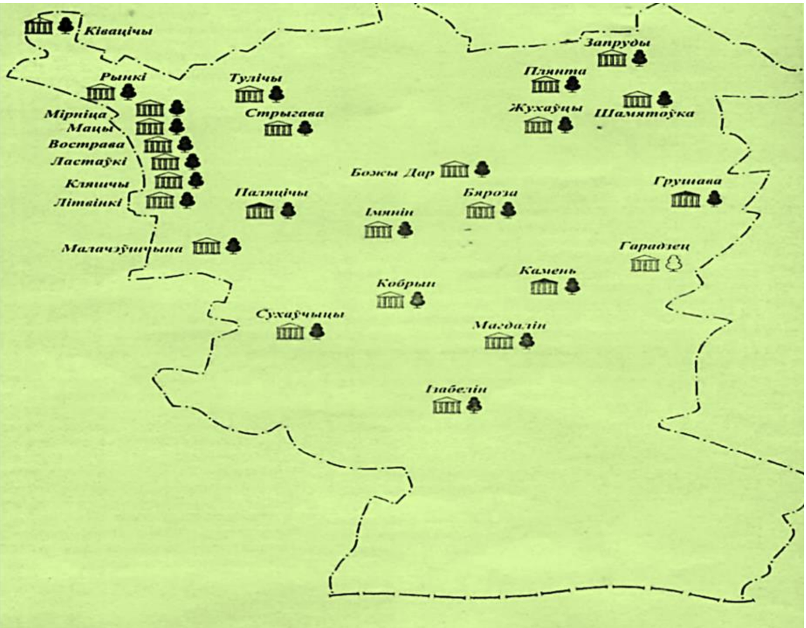

Карта-схема размяшчэння палацаў, паркаў і сядзіб на тэрыторыі Кобрынскага раёна

Садова-паркавае мастацтва, мастацтва стварэння садоў, паркаў, сквераў, бульвараў і інш., заснаванае на выкарыстанні для арганізацыі прасторы жывога расліннага матэрыялу, аб'ядноўвае яго з мастацкай творчасцю. У аснове шматгранных форм садова-паркавага мастацтва ляжаць два прынцыпы - рэгулярны (геаметрычны) і пейзажны (жывапісны, які імітуе натуральны ландшафт).

У Беларусі першыя звесткі аб існаванні садоў адносяцца да XV стагоддзя, найбольш старажытныя з вядомых садова-паркавых комплексаў створаны ў XVIII стагоддзі.

Берасцейская зямля вызначалася мноствам унікальных шэдэўраў замкавай архітэктуры, палацава-паркавага і сядзібна-паркавага мастацтва.

На працягу дзесяці стагоддзяў развіваліся на Берасцейшчыне замкі і палацы, сядзібы і фальваркі, якія з’яўляліся не толькі своеасаблівым адбіткам мінуўшчыны, але і ўнікальнымі каштоўнасцямі для выхавання многіх пакаленняў. Дастаткова сказаць, што ў пачатку XX стагоддзя на тэрыторыі сучаснай Брэсцкай вобласці налічвалася каля 1500 сядзібна-паркавых і палацава-паркавых аб'ектаў (сядзіб, фальваркаў і маёнткаў), у т. л. на тэрыторыі Брэсцкага раёна - 109, Баранавіцкага - 192, Бярозаўскага - 46, Ганцавіцкага - 37, Драгічынскага - 85, Жабінкаўскага - 43, Іванаўскага - 47, Івацэвіцкага - 78, Камянецкага - 160, ***Кобрынскага - 194***, Лунінецкага - 31, Ляхавіцкага - 87, Маларыцкага - 34, Пінскага - 199, Пружанскага - 187, Столінскага – 56 (*Несцярчук, Л. М. Замкі, палацы, паркі Берасцейшчыны X-XX стагоддзяў (гісторыя, стан, перспектывы) / Л. М. Несцерчук. Мінск, 2002. С. 4).*

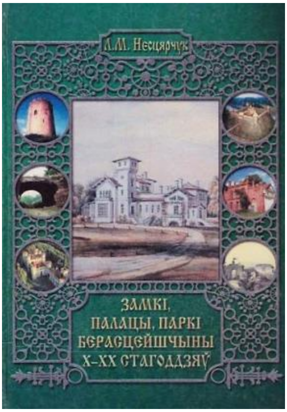

КОБРЫНСКІ ПАРК: УЧОРА, СЁННЯ, ЗАЎТРА

Вехі гісторыі

Парк з'яўляецца яркім сведчаннем багатай і слаўнай гісторыі Кобрына. Закладзены ў 1768 годзе на паўднёвай мяжы горада паводле распараджэння падскарбія (казначэя) Вялікага княства Літоўскага Антонія Тызенгаўза (1733-1785) пры фальварку, які меў назву «Губерня». На той час Антоній Тызенгаўз служыў распарадчыкам каралеўскіх маёнткаў на тэрыторыі ВКЛ. Да яго дзяржаўцам Кобрынскай эканоміі (колішняга княства) быў Ежы Флемінг.

У 1757 годзе Антоній Тызенгаўз правёў грунтоўную адміністрацыйную рэформу, скасаваў Брэсцкую і Кобрынскую эканоміі, ліквідаваў войтаўствы і воласці, увёў новую адміністрацыйную адзінку - ключ. Такім чынам узнік Кобрынскі ключ, у які акрамя самога горада ўваходзілі фальваркі Залессе і Гарыздрычы, вёскі Дубавое, Ляхчыцы, Лягаты, Патрыкі, Рухавічы, Паляцічы, Плоскае, Хідры. Для зручнасці кіравання ключамі Антоній Тызенгаўз увёў яшчэ адно звяно - губерню. Такім чынам, у 1768 годзе з'явілася Кобрынская губерня. Па загадзе А. Тызенгауза былі закладзены

сядзіба, названая «Губерняй», і вялікі парк, ад якога да Кобрына правялі прамую дарогу — алею, абсаджаную ліпамі. Ад назвы сядзібы вуліца атрымала назву Губерніянская (цяпер вуліца Суворава). Да гэтага часу ў 1766 годзе Кобрын быў пазбаўлены гарадскога самакіравання і ператвораны ў звычайнае землеўласніцкае паселішча пад назвай Кобрынскі ключ Брэсцкай эканоміі.

У 1795 годзе, пасля трэцяга падзелу Рэчы Паспалітай, расійскай імператрыцай Кацярынай II Кобрынскі ключ разам з іншымі ключамі і фальваркамі быў падараваны «в вечное и потомственное владение» расійскаму палкаводцу фельдмаршалу Аляксандру Васільевічу Сувораву (1730-1800) за ратныя заслугі. Тут ён пражываў у 1797, 1800 гадах. Драўляны дом-сядзіба А. В. Суворава ўзведзены ў 1790-я гады, разабраны з-за струхлеласці ў 1894 годзе. Новапабудаваны дом згарэў у час бою ў 1939 годзе.

Пасля смерці Аляксандра Васільевіча Суворава яго сын генерал-лейтэнант Аркадзій Сувораў (1784–1811) быў вымушаны па частках распрадаваць велізарныя абшары маёнтка.

У 1808 годзе цэнтральная частка з паркам і сядзібным домам прададзены маёру Г. Гельвігу.

З сярэдзіны XIX стагоддзя цэнтральная сядзіба належала адстаўному прафесару права Харкаўскага ўніверсітэта Аляксандру Міцкевічу (1801–1871), малодшаму брату знакамітага польскага паэта Адама Міцкевіча. Аляксандр Мікалаевіч памёр у 1871 годзе і пахаваны на старых гарадскіх могілках.

Потым маёнтак перайшоў да Л. А. Зялінскага, жанатага з М. А. Скваронскай - швагеркай Аляксандра Міцкевіча. Міцкевічы тут жылі да 1873 года.

Меркаваць пра першапачатковы выгляд маёнтка цяжка, паколькі са зменай яго ўладальнікаў уносіліся змены і перабудовы. Аднак зыходзячы з кароткіх апісанняў рознага часу, агульная кампазіцыйная структура працягвала існаваць без карэнных пераробак.

Парк, безумоўна, з’яўляецца сведкам багатай, насычанай гісторыі горада. Ім былі пеpажытыя шматлікія гістарычныя падзеі: страшныя пажары, нашэсці войскаў, розныя паўстанні. Відазменены на працягу XIX стагоддзя, ён захоўвае характэрную для рэгулярных паркаў XVIII стагоддзя сіметрычна-восевую разбіўку на раўнінным участку выцягнутай прамавугольнай формы. Асноўная кампазіцыйная вось арыентавана ў напрамку поўнач – поўдзень. Верагодна, парк меў баскетную структуру з дрэў і кустоў.

За гады Вялікай Айчыннай вайны парк падвяргаўся маштабным разбурэнням, большая яго частка была знішчана. Сапраўдны росквіт і развіццё кобрынскага парку можна аднесці да другой паловы XX стагоддзя, калі ён стаў буйнейшым садова-паркавым комплексам сучаснай Беларусі. Пасля Вялікай Айчыннай вайны ўрадам Беларусі было прынята рашэнне наладзіць у парку адпачынак гараджан у вольны ад работы час, таму з 1948 года ён стаў паркам культуры і адпачынку імя А. В. Суворава. Афіцыйнае адкрыццё парку адбылося 18 красавіка 1948 года *(Мартынов, А. Наш парк / А. Мартынов // Кобрынскі веснік. 1994. 12 лютага. С. 2).*

Вось што пісала газета «Кобрынскі веснік» (тады яна называлася «Труд») у далёкім пасляваенным 1948 годзе: *«В этот день трудящиеся города впервые в его многовековой истории получат место культурного досуга – благоустроенный парк».*

В. І. Харытанюк з унучкай

Першым дырэктарам парку стаў Васілій Іванавіч Харытанюк (1876-1977), які з энтузіязмам узяўся за навядзенне элементарнага парадку, прыцягнуў да аднаўленчых работ шырокую грамадскасць, калектывы устаноў, прадпрыемстваў, моладзь горада.

У той час тэрыторыя парку складала 7,5 га. Былі праведзены работы па добраўпарадкаванні з захаваннем прынцыпу рэгулярнай планіроўкі, з’явіліся

прасцейшыя атракцыёны, більярдная, танцавальная пляцоўка.

А да дзесяцігоддзя з дня заснавання парку на яго забалочанай ускраіне была выкапана сажалка, якая ажывіла пейзаж парку.

Работы па будаўніцтву горкі над возерам у кобрынскім парку, 1954 год

На гары была ўсталявана скульптура лася. Дарэчы, гараджане

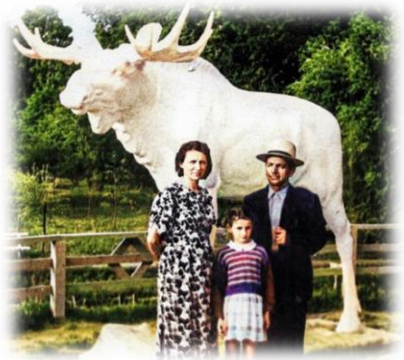

вельмі любілі фатаграфавацца каля гэтай скульптурнай кампазіцыі.

Вакол гістарычнай часткі старога парку пачаў фарміравацца новы парк культуры і адпачынку з элементамі рэгулярнай і пейзажнай планіроўкі. У аснову яго кампазіцыі пакладзены вялікі вадаём з дзвюма выспамі і мысам, выкапаны на заходняй ускраіне ў гонар 10-годдзя парку. З паўночнага боку ў парк вядзе шырокая (да 10 м) ліпавая алея, закладзеная пасля 1905 года на месцы ранейшай з таполі чорнай пірамідальнай. Яе працягам з'яўляецца цэнтральная паркавая алея.

1958 год

Цэнтральная пляцоўка парку, 1957 год

Адзіны да 1958 года атракцыён парку «Рускія арэлі»

Доўгі час, з сакавіка 1958 года па 1977 год, дырэктарам парку працаваў Мікалай Мікітавіч Вымаркаў, дзякуючы актыўнасці якога быў пабудаваны Летні тэатр - адзін з лепшых на Брэстчыне, пашырыліся межы парку, палепшылася яго добраўпарадкаванне, былі ўстаноўлены новыя атракцыёны, закладзены гарадскі стадыён, зроблены водныя веласіпеды.

М. М. Вымаркаў унёс вялікі ўклад у развіццё паркавага ансамбля ў Кобрыне. Дзясяткамі відаў рэдкіх у нас дрэў і хмызнякоў папоўніўся зялёны ўбор парку.

Летні тэатр у парку,
1967 год

Рашэннем дзяржаўнага камітэта Савета Міністраў БССР па ахове прыроды ад 27 снежня 1963 года кобрынскі парк зацверджаны помнікам прыроды і садова-паркавага мастацтва.

Шмат удалося зрабіць у справе арганізацыі культурна-масавай работы Надзеі Рыгораўне Дземянчук (1940-2001), якая працавала дырэктарам парку з 1977 года да 1993 года. Пад яе кіраўніцтвам значнасць і вядомасць парку паднялася на новую вышыню. Дарэчы, Надзея Рыгораўна была ўдастоена звання «Заслужаны работнік культуры Рэспублікі Беларусь».

У 1983 годзе кобрынскі парк узнагароджаны дыпломам II ступені ВДНГ СССР, прысуджаны сярэбраны і два бронзавыя медалі. Так высока былі ацэнены і прыгажосць, і гістарычнае значэнне парку, і работа, якая праводзілася па арганізацыі цікавага і карыснага адпачынку насельніцтва.

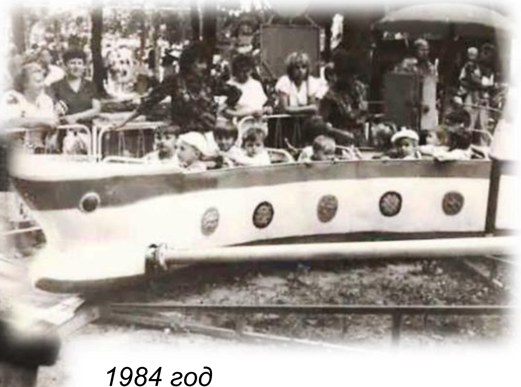

1984 год

Пастановай Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя Рэспублікі Беларусь ад 16 ліпеня 2007 года № 72 парк імя А. В. Суворава абвешчаны батанічным помнікам прыроды рэспубліканскага значэння *(гл. Дадатак I)*.

У 2007 годзе кобрынскаму парку нададзены статус гісторыка-культурнай каштоўнасці Рэспублікі Беларусь.

Пастановай Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ад 27 ліпеня 2017 года № 41 зацверджаны праект зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне (*гл. Дадатак II*).

Слаўныя традыцыі парку былі закладзены яго былымі дырэктарамі. Нямала сіл і намаганняў Васілія Іванавіча Харытанюка (1948-1958), Мікалая Мікітавіча Вымаркава (1958-1977), Надзеі Рыгораўны Дземянчук (1977-1993) прыкладзена для таго, каб і сёння можна было любавацца прыгажосцю парку.

Кобрынскі парк – шэдэўр архітэктурна-ландшафтнага дойлідства Беларусі

Кобрынскі парк імя А. В. Суворава – гэта шэдэўр беларускага дойлідства, якім па праву ганарыцца ўся Беларусь. У аснове планіроўкі парку з самага пачатку дамінаваў рэгулярны стыль, толькі пасля дадалося некалькі ўчасткаў, афармленых у англійскім вольным стылі.

У XVIII стагоддзі парк займаў невялікую плошчу, прыкладна 3,5-4 га. У цэнтры парку знаходзіўся пладовы сад і невялікая прамавугольная сажалка. Яго абкружалі земляны вал і глыбокі роў. Сядзібны дом размяшчаўся за партэрам у глыбіні парку на яго планіровачнай восі. Ад дома адкрываўся краявід на вадаём з выспай на заходнім беразе. Паводле распараджэння А. В. Суворава была праведзена частковая перапланіроўка парку (ссечаны састарэлыя таполі ўязной алеі), службовыя пабудовы вынесены за яго межы, а непадалёку ад дома пастаўлена невялікая капліца. Парк быў акаймаваны каналам, злучаным з каналам Бона, які адводзіў ваду ў раку Мухавец.

В. А. Аляксееў, які добра ведаў жыццё і дзейнасць Аляксандра Суворава, у 1905 годзе азнаёміўся з сядзібай і адзначыў: «...*невялікі, абнесены рэдзенькім частаколам англійскі сад - дзесяціны 1,5, ... што акаймоўваўся валам, ровам і пладовымі садамі*».

Відазменены на працягу XIX стагоддзя парк захоўвае характэрную для рэгулярных паркаў XVIII стагоддзя сіметрычна-восевую разбіўку на раўнінным участку выцягнутай прамавугольнай формы. Асноўная кампазіцыйная вось арыентавана ў напрамку поўнач – поўдзень.

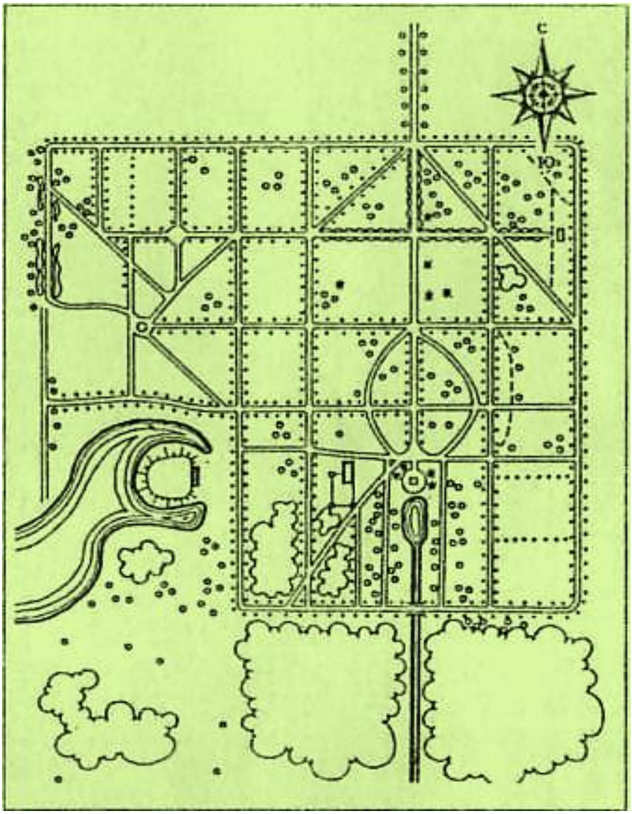

Схема парку імя А. В. Суворава

У 1948 годзе, праз тры гады пасля Вялікай Айчыннай вайны, сядзіба ператворана ў цэнтральны гарадскі парк культуры і адпачынку, названы ў гонар рускага палкаводца А. В. Суворава. У той час тэрыторыя парку складала 7,5 га. Праведзены работы па ўпарадкаванні парку з захаваннем

прынцыпу рэгулярнай планіроўкі. З паўночнага боку ў парк вядзе шырокая (да 10 м) пад’язная ліпавая алея, закладзеная пасля 1905 года на месцы папярэдняй, высаджанай таполяй чорнай пірамідальнай. Яе працягам з’яўляецца цэнтральная паркавая алея (*працяг вуліцы Суворава; раней была аформлена ў выглядзе грабавай шпалеры з лінейнай абсадкай з елкі*), якая завершана невялікім вадаёмам.

Дзве сіметрычныя цэнтральнай і папярочныя алеі ствараюць сістэму прамавугольных баскетаў (16 розных па памерах). Некаторыя баскеты па дыяганалі перарэзаны лінейнымі пасадкамі ліпы, клёна востралістага. На газонах высаджаны адзінкавыя ці ў выглядзе невялікіх груп бяроза, клён ясенялісты, таполя канадская, клён востралісты, граб. Значна відазменены апошнія два баскеты перад парадным партэрам з традыцыйным кругам. Сіметрычна дома ў баскетах раслі дзве ліпы. Адна з іх захавалася, ёй больш за 200 гадоў.

Вакол гістарычнай часткі старога парку (мясцовасць у старой сажалкі) сфарміраваўся новы парк культуры і адпачынку з элементамі рэгулярнай і пейзажнай планіроўкі. Парк мае ў плане амаль прамавугольную форму з рэгулярнай сістэмай алей, злучаных маляўнічымі дарожкамі.

У аснову яго кампазіцыі пакладзены вялікі вадаём з дзвюма выспамі і мысам. Вадаём злучаецца са

старым каналам, з двух бакоў якога закладзены метадам пасадкі лясных культур насаджэнні дуба чырвонага, бярозы, ліпы.

Кампазіцыйнай воссю з'яўляецца цэнтральная алея (працяг вуліцы Сувораўскай), якая завяршаецца выцягнутым вадаёмам. Перад ім быў дом Аляксандра Суворава, разабраны ў 1894 годзе.

Экалагічная тэрыторыя: парк флоры і фаўны

Паркі часам завуць душой горада, і ў гэтым ёсць свая логіка. «Душа» і «дыхаць» - штосьці агульнае ёсць у гэтых словах. Дзе, як не ў парку, гараджане могуць удыхнуць поўнымі грудзьмі, насычаючы лёгкія гэтак неабходным у гарадскім жыцці кіслародам? Зялёныя насаджэнні кобрынскага парку з'яўляюцца своеасаблівымі «лёгкімі» нашага горада, аазісам чыстага паветра.

Наогул, зялёны куток Кобрына налічвае больш за 70 відаў дрэў, кустоў, дэкаратыўных насаджэнняў: дуб, ліпа, акацыя, хвоя, розныя віды верб, вяза, таполі, туі, клёну, ясеня і інш. Трапляюцца каштоўныя экзоты - кіпарысавік гарохаплодны, спірэя Біліярдзі, дзявочы вінаград пяцілісточкавы і інш. Парк упрыгожваюць серабрыстая елка, воцатнае дрэва, пірамідальная і кусцістая туі, лімоннік, явар, сібірская абляпіха. Такой

калекцыі пазайздросцяць нават вядомыя батанічныя сады! *(гл. Дадатак III).*

У парку можна ўбачыць як звычайныя для нашай мясцовасці сосны, акацыі, дубы, рабіны, так і дзіўныя прысадзістыя канадскія елкі, магутныя і разгалістыя манчжурскія арэхі.

У старой цэнтральнай частцы захаваліся ліпы, пасаджаныя яшчэ пры жыцці легендарнага рускага палкаводца графа Аляксандра Васільевіча Суворава.

У парку праводяцца прыродазнаўчыя экскурсіі, у час якіх можна пазнаёміцца з яго раслінным светам. Дарэчы, у сувязі з вялікай разнастайнасцю расліннасці супрацоўнікі парку стварылі дзве экалагічныя сцяжынкі. Першая - гэта навучальна-экалагічная, асноўнымі наведвальнікамі яе з’яўляюцца як малодшыя школьнікі, так і старшакласнікі, студэнты. Другая сцяжынка - пазнавальна-турыстычная. На ёй жыхары і госці горада знаёмяцца з прыроднымі і архітэктурнымі аб'ектамі парку.

Праца па ўдасканаленні паркавага ландшафту працягваецца, высаджваюцца рэдкія і каштоўныя ў дэкаратыўным плане дрэвы. Добраўпарадкавана ўся тэрыторыя парку: сфарміравана вялікая колькасць кветкавых кампазіцый з ужываннем новых сучасных метадаў, высеяна велізарная колькасць газоннай травы, пасаджана мноства хмызнякоў.

Арганічна ўпісаліся ў ансамбль векавых дрэў маляўнічыя, клапатліва аформленыя, незвычайныя, яркія клумбы і дэкаратыўныя расліны.

Пры гэтым захоўваюцца векавыя гістарычныя дрэвы і расліны. Напрыклад, толькі ў гістарычнай яго частцы сёння расце больш за 3000 дрэў.

У 2002 годзе ў парку пасаджана Дрэва як сімвал сяброўства беларускага і рускага народаў.

19 сакавіка 2015 года на тэрыторыі гарадскога парку з’явілася алея «Да 70-годдзя Вялікай Перамогі», на якой былі высаджаны 70 белых бярозак у гонар Перамогі ў Вялікай Айчыннай вайне, якая страшным полымем пракацілася па нашай зямлі. Каб не забываць тыя суровыя гады, каб новыя пакаленні ведалі, што іх дзяды і прадзеды, нібы дрэвы, каранямі ўраслі ў родныя палі, лясы, але ворага перамаглі.

У 2020 годзе ў кобрынскім парку з'явілася алея сямейных дрэў. Бацькі разам з дзецьмі высаджвалі клёны і ўсталёўвалі імянныя таблічкі. Так з'явілася новая алея, дрэвы на якой пасадзілі маладыя сем'і з горада і раёна.

Блізкасць прыроды ў парку адчуваецца не толькі ад ціхага шэпту лісцяў дрэў, але і ад знаёмства з жывым кутком парку. Наведвальнікі могуць палюбавацца прыгожымі паўлінамі, пакарміць з рук грацыёзных лебедзяў, шустрых і зусім не палахлівых вавёрак.

У 2020 годзе фаўна кобрынскага парку папоўнілася трыма паўлінамі і шасцю румынскімі фазанамі.

Разнастайны і відавы склад птушак. Гэта дразды, гракі, сітаўкі, зімародкі, сойкі і нават совы. А вечарам можна пабачыць вожыкаў, якія спрытна перасякаюць алею. І ўсё гэта побач з горадам, дзе пульсуе напружанае жыццё…

Арт-аб'екты парку

Падобна таму, як у крылатым выразе «ўсе дарогі вядуць у Рым», усе напрамкі парку сыходзяцца ў пастамента яго галоўнай гістарычнай фігуры – легендарнага палкаводца А. В. Суворава.

У 1950 годзе, у 150-ю гадавіну з дня смерці Аляксандра Суворава, устаноўлены *бронзавы бюст* палкаводца *(скульптар І. М. Рукавішнікаў, бронза; адліўка паводле арыгінала 1904 года).* Вакол помніка разбіта кветкавая клумба, акружаная з двух бакоў невялікімі групамі дрэў з елкі калючай, кіпарысавіка

гарохаплоднага, абляпіхі, туі заходняй, воцатнага дрэва. Межы былога падмурка падкрэслены лінейнай пасадкай елі калючай.

Сёння на пастаменце з'явіўся новы бронзавы надпіс *«Генералісімус Сувораў А. В.»,* падараваны расійскімі сябрамі, перакладзены старыя мармуровыя пліты помніка.

Любімым месцам адпачынку жыхароў горада застаецца пляцоўка каля фантана. *Фантан* размешчаны ў цэнтры круглай пляцоўкі перад уваходам у амфітэатр.

Па крузе пляцоўкі ўсталяваны лаўкі. У вяснова-летні перыяд можна палюбавацца на работу фантана з каляровым падсвятленнем.

Адрэстаўрыраваны фантан упрыгожыла *скульптурная кампазіцыя «Купалле»*, у аснову якой пакладзена нацыянальная тэма, ідэя пра беларускае народнае свята «Купалле». Дарэчы, Купалле – адно з любімых святаў кабрынчан, і па даўняй традыцыі яно праводзіцца ў парку каля возера.

У цэнтры фантана на пастаменце размешчаны тры жаночыя постаці - «тры грацыі», якія трымаюць у руках вянкі. Па задумцы аўтара, члена Саюза мастакоў Рэспублікі Беларусь скульптара Аляксандра Лышчыка, гэта вобразы звычайных беларусачак з доўгімі косамі, апранутых у лёгкія сукенкі. Адна дзяўчына схілілася над вадой, гатовая спусціць вянок у

ваду, другая вяжа вянок, трэцяя дзяўчына ў поўны рост трымае вянок над галавой.

Непаўторнасць парку надаюць арыгінальныя скульптурныя кампазіцыі, малыя архітэктурныя формы, арт-аб’екты, якія размешчаны па ўсёй яго тэрыторыі - львы, лебедзі, чаравічкі, ліхтарыкі і інш.

На варце цэнтральнай алеі - *львы.* Госці горада любяць гэта месца і з задавальненнем фатаграфуюцца са львамі - сімваламі ўлады і велічы ў чалавечай культуры.

Лебедзі з'яўляюцца своеасаблівым сімвалам парку,

што пацвярджае і скульптурная кампазіцыя ў выглядзе лебедзяў, якія цалуюцца. Усталявана ў 1950-я гады.

Ёсць у парку так званая *«Лаўка сяброўства, прымірэння»*, на якой не ўседзіш, не памірыўшыся.

Падобныя лавачкі ёсць у шматлікіх гарадах. Яны прызначаны для дваіх чалавек, якія пасварыліся. Лаўка зроблена такім чынам, што прысеўшы на яе, людзі, якія пасварыліся, непазбежна рухаюцца ў цэнтр - адзін да аднаго - і ўрэшце апыняюцца плячом да пляча на прымірыцельнай сярэдзіне лаўкі. Чым не спосаб прымірэння? Дарэчы, лавачка ўжо паспела спадабацца шматлікім кабрынчанам.

«Фантан улюблёных», як і Лаўка сяброўства, з'явіўся ў парку ў 2011 годзе. Мяркуючы па назве фантана, менавіта каля яго адбываюцца спатканні моладзі і сустрэчы закаханых.

Гэты сюрпрыз, як і многія іншыя (вялікія і маленькія львы, ратонда і інш.), для наведвальнікаў парку зрабіў індывідуальны прадпрымальнік Рустам Шадыеў.

Часта ў парк прыходзяць маладажоны, закаханыя пары. Дарэчы, дзякуючы ўсім закаханым у нашым парку «вырасла» *дрэва кахання.* Урачыстае адкрыццё «Дрэва кахання» адбылося 23 верасня 2012 года. У ім прынялі

ўдзел дзве маладыя сям'і, якія змаглі выявіць усю сваю пяшчоту, знаходлівасць і каханне ў займальных конкурсах, а таксама атрымалі права першымі павесіць замочак на «Дрэва кахання».

Трэба адзначыць, што гэты цікавы ландшафтны праект рэалізаваны дзякуючы дырэктару прыватнага прадпрыемства «КІЗБел» Анатолію Паляводзе.

Штучнае дрэва, якое размясцілася ў зоне адпачынку, вельмі элегантнае. На яго галінкі маладажоны вешаюць замкі – сімвалы сваёй сям'і. Ці атрымаецца такім чынам замацаваць каханне да залатога вяселля пакажа час, але ж рытуал прыгожы і сімвалічны. А з часам можа з’явіцца цэлая алея дрэў кахання.

Парк натхнення і актыўнага адпачынку

Кобрынскі парк - вялікая каштоўнасць, ён служыць людзям. Добра правесці тут свой вольны час могуць усе: ад самых маленькіх жыхароў нашага горада да людзей сталага ўзросту.

Парк - цэнтральнае месца для правядзення мерапрыемстваў рознага маштабу. У любое свята тут цікава і весела. Амфітэатр, плошча з фантанам, два дзясяткі атракцыёнаў, веладарожкі, вадаём з катамаранамі, дзіцячы забаўляльны цэнтр – усё зроблена для разнастайнага і карыснага адпачынку гараджан і гасцей горада Кобрына.

Амфітэатр парку – асноўная пляцоўка самых маштабных канцэртаў у горадзе.

На месцы былога драўлянага Летняга тэатра ўзведзены сучасны амфітэатр, будынак якога пабудаваны ў стылі мадэрн і з'яўляецца кульмінацыйнай састаўляючай усходняй часткі парку.

Пакрыццё над сцэнай выканана з металічных канструкцый, дах - з металапрофіля, аднаго з сучасных матэрыялаў. Насупраць сцэны размешчаны галоўны ўваход, справа і злева - яшчэ па аднаму. Адкрытая пляцоўка перад сцэнай можа змясціць да двух тысяч чалавек. Прасторная сцэна адпавядае ўсім законам акустыкі, ёсць камфартабельная артыстычная. Усё гэта дае магчымасць арганізоўваць канцэрты самага высокага ўзроўню. На сцэне сучаснага амфітэатра можна паслухаць мясцовых ці запрошаных выканаўцаў.

Працуе ў парку *святочнае бюро для дарослых,* якое пад заказ рыхтуе разнастайныя карпаратывы, юбілеі, а таксама вясельныя ўрачыстасці на ратондзе з тэатралізаваным суправаджэннем.

Прыцягвае ўвагу асляпляльна белая *ратонда*, якая размясцілася на гары ля возера.

Многія пары змацавалі свой шлюб менавіта тут – на беласнежнай антычнай ратондзе ў прыгожага возера. Трэба адзначыць, што маладажоны займаюць асаблівае месца ў спісе наведвальнікаў парку. З кожным годам вясельныя ўрачыстасці ў паркавым інтэр'еры набіраюць папулярнасць. Але нават тыя, хто абраў для сваёй імпрэзы іншае месца, усё роўна прыходзяць у парк, каб сфатаграфавацца.

Па парку можна праехацца ў сапраўднай *карэце з фурманам.*

Дарослыя зараджаюцца бадзёрым і добрым настроем на спартыўнай і танцавальнай пляцоўках. Зроблена рэканструкцыя галоўнай *танцпляцоўкі* парку. Лаўкі з падстрэшкамі, стыльныя ліхтары, новы сучасны танцпляц - у гэтым кутку парку аматарам танцаў камфортна. Пад рытмы музычных кампазіцый не толькі моладзь, але і тыя, хто не лічыць гады, могуць выдатна правесці час.

Аматары актыўнага ладу жыцця карыстаюцца *лыжаралернай трасай* працягласцю ў два кіламетры, прычым ролікавыя канькі і лыжаролеры можна набыць прама ў парку ў пункце пракату. Арганізаваны пункт пракату веласіпедаў, настольнага тэніса, шэзлонгаў для адпачынку.

Актыўны адпачынак для дарослых і дзяцей забяспечвае *гарадок атракцыёнаў*, які штогод папаўняецца. Вострыя адчуванні можна атрымаць на дарослых і дзіцячых атракцыёнах.

Самымі любімымі з'яўляюцца дарослыя атракцыёны «Каліпса» і «Узлёт» - неверагодныя каруселі, на якіх у наведвальнікаў проста дух захоплівае ад імклівага падарожжа насустрач ветру. Карыстаецца папулярнасцю і сучасны атракцыён з рамантычнай назвай «Вальс», які дазваляе закруціцца ў рытме карусельнага вальса як дарослым, так і моладзі, і выклікае буру захаплення ў прыхільнікаў гэтага атракцыёна.

Той, хто жадае скарыстацца *атракцыёнам «Катамараны»,* можа прагуляцца па новым пірсе, які складаецца з плывучых пантонаў, паплаваць па маляўнічым возеры на водных веласіпедах, бамперных лодках.

3 мая 2016 года адкрыта кропка доступу да бесправаднай сеткі Інтэрнэту. А гэта значыць, што прама ў парку можна мець зносіны з сябрамі ў сацыяльных сетках і знаходзіць новую карысную інфармацыю.

У 2017 годзе ў парку добраўпарадкавана *альтанка для маладых матуль,* дзе можна з камфортам пакарміць і пераапрануць дзіця. Гэта добры, неабходны падарунак для матуль, якія з задавальненнем адпачываюць тут са сваімі немаўляткамі.

Радуюць наведвальнікаў парку арыгінальныя зручныя лаўкі, на якіх прыемна адпачываць. Асабліва шарму ў агульны інтэр’ер дабаўляюць і свяцільнікі ў стылі рэтра.

Працуе ў парку *летняе кафэ «Сава»*, дзе можна смачна падмацавацца, паласавацца марозівам і, наогул, правесці час у прыемнай сяброўскай атмасферы. Размешчана кафэ каля ратонды.

У кобрынскім парку заўсёды знойдуць сабе заняткі па душы людзі самых розных узростаў. Зялёная жамчужына Кобрына даўно стала любімым месцам адпачынку як для моладзі, так і для людзей старэйшага пакалення.

Свет дзяцінства ў парку

Кожны чалавек, нягледзячы на свой узрост, можа знайсці занятак па свайму густу ў кобрынскім парку. Перавага ў гэтым плане, вядома, аддаецца дзецям.

Для іх працуюць шмат цікавых разнастайных атракцыёнаў і цэлае мора вяселля ў дзіцячым забаўляльным цэнтры «Кеша».

Дзіцячы забаўляльны цэнтр «Кеша», які знаходзіцца ў стылізаваным казачным замку, пачаў працаваць у снежні 2009 года і ўжо стаў сапраўдным брэндам парку.

Тут арганізуюцца разнастайныя мерапрыемствы, якія ўвасабляюць у жыццё самыя неверагодныя дзіцячыя фантазіі. Дзеці могуць акунуцца ў сапраўдную казку ў забаўляльным цэнтры «Кеша», дзе іх чакаюць гульнёвыя

аўтаматы і трохузроўневы лабірынт, казачныя персанажы, ранішнікі, інсцэніраваныя праграмы і незабыўныя ўражанні. Дарэчы, знаходжанне ў трохузроўневым лабірынце – своеасаблівая трэніроўка для людзей, у тым ліку і з захворваннямі апорна-рухальнага апарату. Дзеці і дарос-

лыя з вялікім задавальненнем прыходзяць у гульнёвы цэнтр «Кеша» адпачываць, забаўляцца, весела адзначаць свае сямейныя і іншыя святы, радавацца новым праграмам і казкам.

Побач з імправізаваным замкам - *Паляна казак* з драўлянымі скульптурамі казачных герояў. Выкананыя дзякуючы ўмелым рукам і таленту майстроў па дрэве, яны здаюцца жывымі. Усе героі - персанажы беларускіх народных казак: кот і мыш, певень і ліса, пакаці-гарошак…

Бацькі ведаюць, што дзіцячая пляцоўка ў парку - гэта тое месца, дзе ніколі не будзе сумна іх дзецям.

1 мая 2017 года ў парку адкрылася *забаўляльная пляцоўка «Вавёркадром»* для гульняў і правядзення розных дзіцячых мерапрыемстваў. Назва мае лагічнае тлумачэнне - менавіта ў той частцы парку, дзе пабудаваны «Вавёркадром», можна назіраць вялікую колькасць вавёрак, самых любімых маленькіх жыхароў парку.

Практычна ўсе наведвальнікі прыходзяць сюды з арэшкамі і цукеркамі, каб накарміць гэтых мілых звяркоў. Вавёркі ў парку практычна ручныя, яны зусім не баяцца людзей. Сімвалам пляцоўкі стала вялізная драўляная вавёрка, каля якой любяць фатаграфавацца дарослыя і дзеці.

Пляцоўка падзелена на тры зоны. Першая - гэта міні-сцэна, на якой рэгулярна праводзяцца канцэрты, дзіцячыя гульнёвыя праграмы, фізкультурна-аздараўленчы праект «Зялёны фітнес»; другая - зона адпачынку са сталамі і лаўкамі, дзе можна адпачыць, добра правесці час на прыродзе. Трэцяя зона - дзіцячая забаўляльная, зробленая сіламі супрацоўнікаў парку.

Для дзяцей у парку шмат *атракцыёнаў.* У маленькіх наведвальнікаў асаблівым попытам карыстаюцца атракцыён «Верталёты», дзе кожны можа адчуць сябе бравым пілотам, і «Паветраны батут», які дазваляе паскакаць, спусціцца з горкі, павесяліцца ад душы са сваімі сябрамі.

Самых маленькіх наведвальнікаў парку чакаюць «Конікі, якія скачуць» (*«Скачущие лошадки»*) – легендарны атракцыён, які радуе дзяцей ужо больш за 50 гадоў і з'яўляецца яго доўгажыхаром.

Сучасныя перспектывы

Парк імя А. В. Суворава – адно з найбольш любімых месцаў адпачынку кабрынчан. Здаецца, сама прырода паклапацілася аб тым, каб кожны чалавек, маленькі ці дарослы, знайшоў тут для сябе заняцце па густу. Парк прывабны сваёй цішынёй, мноствам кветак і зеляніны, утульнасцю ценістых алей і прахладай возера і, безумоўна, комплексам культурна-забаўляльных паслуг, цікавага і карыснага адпачынку.

За свае 255 гадоў парк змяніўся, мае цалкам сучасную інфраструктуру. Новы імідж ён атрымаў пасля масштабнай рэканструкцыі Кобрына ў 2009 годзе. Сур'ёзныя фінансавыя ўліванні ў інфраструктуру і ўдасканаленне парку былі зроблены пры падрыхтоўцы

горада Кобрына да рэспубліканскага фестывалю-кірмашу «Дажынкі – 2009», і парк зайграў свежымі фарбамі.

Пасля рэканструкцыі парк набыў новы выгляд, пабудаваны розныя аб'екты. Але пры гэтым былі беражліва захаваны як гістарычны каларыт, так і «зялёны акцэнт» тэрыторыі. Рэканструкцыя горада ў 2009 годзе падаравала парку магчымасць расці і развівацца надалей. Менавіта тады гэты зялёны масіўператварыўся ва ўтульны і сучасны куток. Старадаўні парк імя А. В. Суворава адкрыў новую старонку сваёй гісторыі.

Устаноўлены шматлікія архітэктурныя формы, пракладзены сцежкі з мазаічнай пліткай, разбіты клумбы з кветкамі. Абуладкаваны сажалкі, якія арганічна ўпісваюцца ў зялёны масіў, бераг возера набыў выразныя формы. Парк абгароджаны майстарскі выпрабленай дэкаратыўнай рашоткай.

Змянілася аблічча цэнтральнага ўваходу ў парк. Непазнавальным стаў уваход у парк культуры і адпачынку з боку вуліцы 700-годдзя г. Кобрына. Тут ачышчаны і паглыблены абвадны канал, разраўнаваны і добраўпарадкаваны яго берагі. Пераходам у парк з вуліцы стаў новы прыгожы масток.

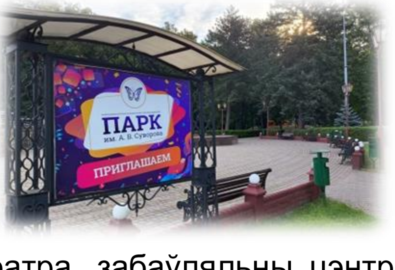

Парк павялічыўся, і на сённяшні час яго плошча складае 32 га. Дагледжаныя алеі, цікавыя скульптурныя кампазіцыі, беласнежная ратонда, прыгожы будынак амфітэатра, забаўляльны цэнтр «Кеша», атракцыёны… Усё стыльна і сучасна. І толькі векавыя дрэвы захоўваюць гісторыю зялёнай жамчужыны Кобрына.

Сёння парк – гэта камунальнае культурна-забаўляльнае ўнітарнае прадпрыемства (ККЗУП) «Парк імя А. В. Суворава». Яно адказвае ўсім патрабаванням сучаснага часу, што дае магчымасць на самым высокім узроўні, якасна і прафесійна арганізоўваць адпачынак кабрынчан і гасцей горада. Шмат намаганняў прыкладаецца для таго, каб парк быў дагледжаным, прыгожым і ўтульным, каб наведвальнікі атрымлівалі максімум пазітыўных эмоцый. У ініцыятыўнага калектыву заўсёды ёсць цікавыя задумкі і крэатыўныя прапановы.

ККЗУП «Парк імя А. В. Суворава» - гэта не толькі прыгожы гістарычны куток прыроды ў гарадскім пейзажы, але і комплекс добрага настрою, цікавага і карыснага адпачынку.

КОБРЫНСКІ ПАРК
У ВЕРШАВАНЫХ РАДКАХ

(вершы, цалкам прысвечаныя парку імя А. В. Суворава, і вершы, у якіх ёсць аб ім згадванне)

Геннадий Ганько

Сегодня в графском парке старом

Наш парк - тенистый круг аллей,
Поляна сказок для детей,
Фонтан, и музыкальный клуб,
И острова цветочных клумб,
Качелей ряд, Плодовый сад,
Лебяжий пруд...
Когда-то тут Великий русский генерал
Граф Александр Суворов
В своей усадьбе отдыхал
От светских разговоров.
Сейчас заполнен круг аллей
Большим количеством гостей.
Сегодня в графском парке старом
Соединяются сердца.
Сюда спешит любая пара,
Надев на пальцы два кольца.
Сюда заходит посетитель,
Чтоб снять уныние с души.
Сюда приходит и учитель,
И недотепы-малыши.

Сегодня в графском парке старом
Звучат без устали гитары.
Тут место встречи для друзей.
Тут всюду звонкий смех детей.

Николай Кривогуз

Парк Суворова

В летнем парке среди птиц разговоров
Раздаётся где-то трель соловья.
Здесь когда-то Александр Суворов
По алллеям гулял, как и я.

Здесь бродил он по тропинкам тенистым,
Наслаждаясь, полной грудью дыша,
Воздух в парке был прозрачным и чистым,
Отдыхала полководца душа.

Катерина ему парк подарила,
Домик среди парка у пруда,
За ратные труды благодарила,
Кобринским именьем навсегда.

Прошли года и всё здесь изменилось,
Давно тут нет и дома у пруда.
Уж озеро за годы заилилось,
И стала мутной чистая вода.

Где дом был, только памятник остался,
Седой истории витает в парке дух.
Здесь полководец жизнью наслаждался,
Ласкали птицы пеньем его слух.

Зоя Блохина

Мой город вчера и сегодня

Наш старый парк с аллеями из лип;
Высокими и стройными дубами!
Он столько тайн из прошлого хранит,
Хранит надежно — за семью замками.
Стою у озера, и чудится вдруг мне,
Что где-то рядом шепчутся деревья
О том, что было в давнем далеке,
О прошлом вот таком же вот, весеннем.
Текут беззвучно воды, как тогда,
Когда пришла весна в мой город.
И самая красивая звезда
Взошла для тех, кто был так молод.
Идут года, наш город не стареет.
Уходят поколенья — жизнь течет,
И красота его не потускнеет,
И лишь с годами ярче расцветет.
И я сегодня счастлива безмерно,
Что город мой и молод, и в годах,
И можно позавидовать, наверно,
Что он живет и будет жить в веках!

Наталья Голованова

В парке осень

В парке кружат листья — осень ворвалась,
Ветви оголила, кострами разожглась.
Запах дыма горького ластится к земле,
Раздражает многих, но нравится он мне!

Это запах юности. Так голову кружит!
О мой возраст зрелый! Что делать, подскажи!
Вроде быть серьезной я теперь должна,
Ведь седина морозная прядками легла,
Но не могу степенной быть, покоя не хочу!
Играй, оркестр, без устали, я в вальсе полечу.
Играй, оркестр духовой, «Волны» нам «дунайские»,
Мы ждали эти выходные, для нас денечки райские!
Играй, дружочек дорогой, «На Маньчжурских сопках»,
Тряхнем седою головой: мы ведь не из робких!
Пришла осень в старый парк, мы в юности опять,
Было! Есть! И будет так! Мы будем танцевать!

Ніна Дрык

Роднаму гораду

Ля ціхай плыні Мухаўца,
Сярод лугоў імшыстых,
Дзе князь – валынскі ўладар –
Драўляны замак збудаваў,
Мой светлы горад заснаваны,
І лёс яму наканаваны
Быць сведкам даўніх тых падзей.
Гандлёвы шлях на Пінск і Кракаў
Тут шмат стагоддзяў.
Не раз Хмяльніцкі з грознай сілай
Лясы і пушчы абуджаў.
І шведы Густафа Адольфа
Разграбілі, спалілі жорстка.
Ды Кобрын жыў і ваяваў.
Сувораў славаю сваёй

Ключ Кобрынскі авеяў.
Паклаў шляхецкім вольнасцям
Канец і шабельным завеям.
Плошча Леніна, парк Суворава –
Светласць дня і ў мінулае шлях.
Колькі раз ралля суровая
Бударажыла горад наш.
Зямля сівела ад людскога гора,
Крывёю ўмывалася трава –
Да гэтых дзён
Хавае тайну мужнасці,
Майго горада, майго сяла.
Дымілі нівы, сцятыя пажарам.
Увесь белы свет набатам абляцелі
Званы Хатыні.
Сэрца ў жалобе стане.
А вораг задушыць цябе хацеў.
Не тою меркай вораг нас памераў,
Карэннямі ў полі прарасталі
І гінулі за веру, мір, спакой.

Валянцина Клачковіч

Мой горад

Мой Кобрын, мой горад цудоўны!
Я ганаруся табой.
Ты – быццам сад той галоўны
Расцвіў маладою красой.
Люблю я твой парк старажытны,
І вербы над ціхай ракой,

Дзе шчасце пад небам блакітным,
А ў сэрцы – цяпло і спакой.
Люблю тваіх вуліц шумлівых
Паслухаць той ранішні звон,
Калі галубоў палахлівых
Узнімае да воблакоў ён.
І людзі твае – залатыя,
Што самі будуюць свой лёс,
И славу тваю, горад родны,
Надзея мая і любоў,
Куды б ні звярнула дарога,
Да цябе я вяртаюся зноў.
Мой Кобрын, мой горад цудоўны!
Мой лёс, ты заўсёды са мной,
Пад небам краіны свабоднай
Расцвіў ты красой маладой.

Людмила Лазюк

Мой город

Для меня любимый город лучший на Земле,
Он как будто нарисован на цветном стекле.
Разноцветные дома здесь, речка и мосты –
Всё рождает вдохновенье, смелые мечты.
Этот город, просыпаясь, смотрит в облака,
Их зеркально отражает Мухавец-река,
Люди радостно встречают солнечный восход.
И куда-то манят дали и зовут вперёд.
Этот город, не похожий ни на что вокруг;
Улыбается прохожий, словно старый друг,
Помогает человеку верить в чудеса,

Распускаются каштаны прямо в небеса.
Солнца блики золотые, яркие цветы,
Шум берёз в старинном парке - это Кобрин ты.
Ты как будто нарисован красками любви,
Расцветай, любимый город, и в веках живи!

Валентина Литошик

Любимый город

Люблю тебя мой Кобрин город –
Особняки, дворцы, ансамбли.
Прекрасен ты и в зной, и в холод,
Так и погладил бы, и обнял бы.
Весь парк с травою изумрудной,
Пруды с изящной балюстрадой,
Фонтана веер серебристый,
Амфитеатр с его эстрадой.
«Ампир», «Модерн» в твоих карнизах,
Седых столетий глубина,
И современностью пронизан
В лучах зеркального стекла.
Как Муховец в одежде строгой
Повенчан с Кобринкой навек,
Так с благодатию от Бога
Пусть жил бы каждый человек.
И обновлёнными стопами
Ступал по новой мостовой,
Душой, и сердцем, и устами
Творил хвалу стране родной.

Елена Люльковская

Посвящение Кобрину

Ты, мой город, конечно, не можешь сравниться
С городами, шумящими гулом турбин.
Но ты Родины нашей огромной частица.
Самый близкий, родной и любимый один.

Много есть на земле городов самых главных:
Ленинград и Ташкент, Кишинёв и Москва.
Только ты для меня среди них самый славный.
Хоть во многих из них я ещё не была...

Много мест у тебя, что так дороги людям.
Ведь у каждого что-то любимое есть...
Город мой! Мы повсюду тебя помнить будем.
Родились мы и выросли именно здесь!

Наша школа, которая в мир нас вводила.
Помогала нам жить и мечтать и дерзать:
Ненавидеть, страдать и любить научила...
О тебе я сейчас не могу не сказать!

А вы, рельсы стальные, так часто хотели
Увезти меня вдаль от родных наших мест...
Только все мои мысли обратно летели.
Лишь мне стоило выехать за переезд.

А наш парк! Посмотрите, какие просторы!
Много лет здесь шумят вековые дубы.
Охранять наш покой завещал им Суворов,
Человек необычной, завидной судьбы!

Наша речка! Совсем небольшая, пожалуй.
Но смогла ты весь город собою обнять.
Не забыть мне, как все мы когда-то бежали
На твой мост, чтоб рассвет выпускной свой встречать.

Город мой! Я люблю тебя летом, весною,
Когда праздники празднуешь или грустишь.
Твои милые улицы всюду со мною.
Их предпраздничный шум и вечерняя тишь.
Каждый, кто к нам приедет, и каждый прохожий
Обязательно скажет, что строишься ты.
Пролетают года, только ты всё моложе...
И сбываются наши с тобою мечты.
Пусть проходят года, разрушают и строят.
Мы не будем считать наших прошлых потерь...
Навсегда-навсегда моё сердце с тобою!
Ты всегда будешь милым, родным, как теперь!

Зинаида Новосад

Кобрину

Не простым языком, не простыми словами
О тебе бы, мой Кобрин, суметь рассказать,
Красоту, что для нас шлифовалась веками,
Мне бы сердцем своим и душой передать.
Площадей твоих, улиц родное дыханье,
Знаменитый музей и церквей добрый знак,
А влюблённых для встреч и для нежных признаний
Приглашает любезно старинный наш парк.
Город-труженик! Память свою осторожно
Я листаю, бывая в других городах.
Вдалеке от тебя не грустить невозможно,
Над тобой будет мирным пусть небо всегда.
Ты и молод и сед, здесь приветливо каждый
Свою руку протянет навстречу друзьям.

Если были у нас вы случайно однажды,
Вновь сюда возвратиться захочется вам.
Нет прекрасней земли, уголка нет дороже!
Здесь любимые с детства родные края,
Здесь всё то, без чего сердце биться не может.
Город мой, Беларусь дорогая моя.

Мікалай Ярмашук

Кобрынскі вальс

Лісцем-золатам ліпы з клёнамі
Усцілаюць абрусам зямлю.
Ці ты ведаеш, горад Кобрын мой,
Што цябе я бясконца люблю?
Што ні вуліца - закаханы я,
Што ні дом - мая ў ім радня.
Парк Суворава, сквер Пуганава,
Таямнічая цішыня.
Выйду ўвечары, выйду і слухаю -
Голас твой я люблю без мяжы.
Раскажы мне быль, рэчка Мухавец,
Партызанскую быль раскажы.
І куды б мяне ні паклікаў лёс,
І ні вабілі б як гарады,
Але ў горад мой, дзе з маленства рос,
Я ўсё роўна вярнуся сюды.
Лісцем-золатам ліпы з клёнамі
Усцілаюць абрусам зямлю.
Ці ты ведаеш, горад Кобрын мой,
Што цябе я бясконца люблю?

Насуперак законам прыроды, зялёная жамчужына Кобрына з гадамі маладзее, набываючы асаблівы шарм.

Наш парк – наш гонар. І трэба берагчы, шанаваць яго багацці, каб пакінуць яго нашчадкам яшчэ больш прыгожым.

СПІС КРЫНІЦ

Нарматыўна-прававыя акты

1. **Аб зацвярджэнні** праекта зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей - «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне [Электронны рэсурс] : постанова Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь, 27 ліпеня 2017 г., № 41 // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2023.
2. **Об объявлении** произведений садово-паркового искусства в Брестской области ботаническими памятниками природы республиканского значения [Электронный ресурс] : постановление Министерства природных ресурсов и охраны окружающей среды Республики Беларусь : 16 июля 2007 г., № 72 : в ред. от 8 окт. 2008 г., № 79 // ЭТАЛОН. Законодательство Республики Беларусь / Нац. центр правовой информ. Респ. Беларусь. – Минск, 2023.
3. **Аб прысваенні** ганаровага звання «Заслужаны работнік БССР» работнікам устаноў культуры рэспублікі : Указ Прэзідэнта Вярхоўнага Савета БССР : [у т. л. Дземянчук Н. Р. – дырэктару парку імя А. В. Суворава г. Кобрына] // Ведамасці Вярхоўнага Савета БССР. - 1991. - № 16. - С. 5.

Артыкулы з кніг

4. **Анціпаў, В. Р.** Кобрынскі парк / В. Р. Анціпаў // Энцыклапедыя літаратуры і мастацтва Беларусі : у 5 т. – Мінск, 1986. – Т. 3. – С. 89.
5. **Антипов, В. Г.** Парк им. Суворова в Кобрине / В. Г. Антипов // Парки Белоруссии / В. Г. Антипов. - Минск, 1975. - С. 31-34.
6. **Грамадзянскае** і сядзібна-паркавае будаўніцтва. [Парк імя А. В. Суворава] // Памяць. Кобрынскі раён : гісторыка-дакументальная хроніка. – Мінск, 2002. - С. 458-460.
7. **Калинин, М. Ю.** Парк имени Александра Васильевича Суворова / Калинин М. Ю. // Природные ресурсы и охрана окружающей среды Кобринского района / Калинин М. Ю. – Минск, 2009. – С. 105.
8. **Карабчук, І. К.** Кобрынскі культурна-забаўляльны парк імя А. В. Суворава / І. К. Карабчук // Культура Беларусі : энцыклапедыя : [у 6 т.]. – Мінск, 2013. – Т. 4. – С. 516-517.
9. **Кобрин** = Кобрын = Kobryn : фотоальбом / сост. Г. В. Бурдыко. - Минск : Беларусь, 2009. – 120 с.
10. **Кобринский** городской парк имени А. В. Суворова // По земле Кобринской. Туристические маршруты : справочное издание. - Барановичи, 2004. – С. 12.
11. **Кобринский** городской парк имени А. В. Суворова, г. Кобрин, южная окраина // Туристическая Кобринщина приглашает : информационно-туристический справочник. - Брест, 2007. – С. 13.

12. **Кобринский** культурно-развлекательный парк имени А. В. Суворова // Регионы Беларуси : энциклопедия. - В 7 т. Т. 1. Брестская область : в 2 кн. – Минск, 2009. – Кн. 1. - С. 472.
13. **Кобринский** парк // Республика Беларусь : энциклопедия : [в 7 т]. - Минск, 2007. - Т. 4. - С. 100-101.
14. **Кобринский** парк имени А. В. Суворова // Туристская энциклопедия Беларуси. - Минск, 2007. – С. 247.
15. **Кобринский** парк имени А. В. Суворова // Туристские регионы Беларуси. - Минск, 2008. - С. 71.
16. **Кобринский** район. Память об А. В. Суворове // 100 достопримечательностей Брестчины. – Брест, 2019. - С. 43 : фат.
17. **Кобрын**: гістарычная і архітэктурная спадчына. [Кобрынскі парк імя А. В. Суворава] // Кобрын: мінулае і сучаснае. – Брэст, 2020. - С. 38-47 : фат.
18. **Кобрынскі** парк імя А. В. Суворава // Энцыклапедыя прыроды Беларусі : у 5 т. - Мінск, 1984. - Т. 3. - С. 50.
19. **Кобрынскі** парк // Архітэктура Беларусі. – Мінск, 1982. – С. 113.
20. **Кобрынскі** парк імя А. В. Суворава // Ахоўныя прыродныя тэрыторыі і помнікі прыроды Беларусі. – Мінск, 1985. – С. 68.
21. **Кривогуз, Н.** Парк Суворова : [стихотворение] / Николай Кривогуз // От юности до зрелости : сборник стихов и песен / Николай Кривогуз. - Кобрин, 2016. - С. 19-20.

22. **Мартынов, А. М.** Городской парк имени А. В. Суворова / А. М. Мартынов // Свод памятников истории и культуры Белоруссии. Брестская область. – Минск, 1990. – С. 244-245.
23. **Мартынаў, А.** Гарадскі парк імя А. В. Суворава / А. М. Мартынаў // Збор помнікаў гісторыі і культуры Беларусі. Брэсцкая вобласць. – Мінск, 1984. – С. 220-221.
24. **Мартынаў, А. М.** Кобрынскі парк / А. М. Мартына**ў** // Беларуская энцыклапедыя : у 18 т. – Мінск, 1999. – Т. 8. - С. 370-371.
25. **Мешечко, Е. Н.** Парк им. А. В. Суворова / Е. Н. Мешечко // Путешествие по Беларуси. В краю Нёмана, Западного Буга и Припяти / Е. Н. Мешечко. - Брест, 2012. - С. 55-56.
26. **Несцярчук, Л. М.** Кобрын. Парк / Л. М. Несцярчук // Замкі, палацы, паркі Берасцейшчыны X-XX стст. (гісторыя, стан, перспектывы) / Л. М. Несцярчук. – Мінск, 2002. – С. 187-188.
27. **Несцярчук, Л. М.** Кобрын. Карта-схема размяшчэння палацаў, паркаў і сядзіб на тэрыторыі Кобрынскага раёна / Л. М. Несцярчук // Замкі, палацы, паркі Берасцейшчыны X-XX ст. (гісторыя, стан, перспектывы) / Л. М. Несцярчук. – Мінск, 2002. – С. 187.
28. **Памятники** садово-паркового искусства. Парк им. А. В. Суворова (г. Кобрин Брестской области) // Памятники природы Белоруссии. - Минск, 1986. – С. 60-63.

29. **Парк** им. Суворова // Природа Белоруссии : популярная энциклопедия. - Минск, 1986. - С. 541.
30. **Парк** им. А. В. Суворова // Кобрин : рекламное издание. - Брест, 2012.- С. 8-9.
31. **Парк** им. А. В. Суворова в Кобрине // Памятники природы Белоруссии. - Минск, 1970. - С. 45-46.
32. **Парк** им. Суворова // Охрана природы. Природные ресурсы Беларуси и их рациональное использование. - Минск, 1969. - С. 247.
33. **Плиско, Н. М**. [Парк имени А. В. Суворова] / Н. М. Плиско, Л. Р. Козлов // Кобрин : историко-экономический очерк / Н. М. Плиско, Л. Р. Козлов – Минск, 1987. – С. 90. - (Города Белоруссии).
34. **Смирнов, Н**. От Москвы до Бреста / Н. Смирнов. – Минск : Беларусь, 1971. – 126 с.

    См. на с. 114-117 - информация о семье Харитонюков, в т. ч. о первом директоре парка В. И. Харитонюке.
35. **Федарук**, **А. Т.** Эпоха барока ў паркабудаўніцтве Беларусі / А. Т. Федарук // Барока ў беларускай культуры і мастацтве. - Мінск, 2005. – С. 291.
36. **Федорук, А. Т.** Кобринский ключ / А. Т. Федорук // Старинные усадьбы Берестейщины / А. Т. Федорук. – Минск, 2004. – С. 182-189.
37. **Федорук**, **А. Т.** Регулярные парки, заложенные на ровной местности. Парк им. А. В. Суворова / А. Т. Федорук // Садово-парковое искусство Белоруссии / А. Т. Федорук. – Минск, 1989. – С. 41-44.

Артыкулы з перыядычных выданняў

38. **Бакун, Е.** Будет вечно молодым / Елена Бакун ; фото: Елена Бакун // Кобрынскі веснік. - 2023. — 2 верасня (№ 57). — С. 20 : фот.

    Кобринский парк им. А. В. Суворова отметил свой 255-летний юбилей.

39. **Бакун, Е.** Ночка купальская / Елена Бакун ; фото: Елена Бакун // Кобрынскі веснік. - 2023. — 15 ліпеня (№ 50). — С. 20 : фот.

    В кобринском парке прошла программа «Купальские забавы».

40. **Бакун, Е.** Уходи, зима... / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. - 2023. — 1 сакавіка (№ 16). — С. 5 : фот.

    В кобринском парке прошел праздник Масленицы.

41. **Бакун, Е.** Весне дорогу, или к Ириске в гости / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2022. – 12 сакавіка (№ 18). – С. 12 : фот.

    Масленичная неделя завершилась в парке имени А. В. Суворова большим праздником «Масленица».

42. **Бакун, Е.** Вместе веселее / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2022. – 17 жніўня (№ 62). – С. 8.

    В День строителя многие поспешили в парк, чтобы отлично провести время в парке им. А. В. Суворова.

43. **Бакун, Е.** С днем рождения, любимый парк! / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2022. – 31 жніўня (№ 66). – С. 6.

    28 августа парк отпраздновал свой 254-й день рождения, но он по-прежнему молод и полон желаний дарить всем праздник.

44. **Белов, Д**. Про Гошу, Маргошу и не только / Дмитрий Белов // Кобрынскі веснік. – 2022. – 26 сакавіка (№ 22). – С. 12 : фот.

В парковское озеро Кобрина выпустили лебедей.

45. **Вовк, Ю.** Прощай, масленица, или Здравствуй, весна / Юлия Вовк // Кобрин-информ. – 2022. – 10 марта (№ 10). – С. 4 : фот.

Кобринский парк имени А. В. Суворова провожал зиму и встречал весну.

46. **Елизарова, Ж**. Время молодежи / Жанна Елизарова; фото из архива РК ОО «БРСМ» // Кобрынскі веснік. – 2022. – 29 чэрвеня (№ 48). – С. 3 : фот.

Кобринщина отметила День молодёжи массовыми гуляниями в парке.

47. **Елизарова, Ж**. Уголок досуга и духовного роста / Жанна Елизарова ; фото: Жанна Елизарова // Кобрынскі веснік. – 2022. – 7 мая (№ 33). – С. 12 : фот.

В парке имени А. В. Суворова состоялось торжественное открытие сезона.

48. **Кондрашук, Н.** Зимняя жизнь парка / Наталья Кондрашук // Кобрин-информ. – 2022. – 10 февраля (№ 6). – С. 2.

О работе Кобринского парка им. А. В. Суворова в преддверии нового сезона по рассказу директора Инны Воробей.

49. **Арсеньева, С.** Пять причин побывать в старинных парках. Заглянуть к Суворову / Софья Арсеньева // Беларусь сегодня (СБ). – 2021. – 24 сентября (№ 42). – С. 16. – (Союзное вече).

Есть информация о кобринском парке.

50. **Бакун, Е.** В гостях у парка, или Полна природа озаренья / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2021. – 30 красавіка (№ 34). – С. 10.

Увлекательное путешествие в мир птиц Кобринского парка имени А. В. Суворова.

51. **Белов, Д.** Наш парк – наша гордость / Дмитрий Белов // Кобрынскі веснік. – 2021. – 14 красавіка (№ 30). – С. 4.

В парке имени А. В. Суворова ведутся работы в рамках экологической акции под девизом «Наш парк - наша гордость».

52. **Вовк, Ю**. Парк зажигает / Юлия Вовк // Кобрин-информ. – 2021. – 16 сентября (№ 37). – С. 2.

Парк имени А. В. Суворова с размахом отметил день рождения.

53. **Вовк, Ю.** Преображение с любовью и заботой / Юлия Вовк // Кобрин-информ. – 2021. – 22 апреля (№ 16). – С. 2.

В Кобринском парке имени А. В. Суворова активно идёт подготовка к новому сезону.

54. **Елизарова,** Ж. Наш парк – наша гордость / Жанна Елизарова // Кобрынскі веснік. – 2021. – 27 сакавіка (№ 25). – С. 3.

Экологическая акция под таким названием пройдёт 3 апреля 2021 года на территории парка культуры и отдыха имени А. В. Суворова.

55. **Пашкович, Л.** Праздник для всех / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. – 2021. – 30 чэрвеня (№ 51). – С. 5 : фот.

В городском парке традиционно прошел День молодежи.

56. **Пашкович, Л.** Уходи, зима! / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. – 2021. – 17 сакавіка (№ 22). – С. 6 : фот.

Проводы зимы состоялись в кобринском парке.

57. **Бакун, Е.** Всем во благо / Елена Бакун // Кобрынскі веснік – 2020. – 11 лістапада (№ 87) – С. 8 : фот.

Аллея семейных деревьев заложена в Кобринском парке им. А. В. Суворова.

58. **Курбат, Л.** Семейная аллея / Лидия Курбат // Заря. – 2020. – 6-7 ноября (№ 90). – С. 5.

В Кобринском парке имени А. В. Суворова появилась новая аллея, деревья на которой посадили молодые семьи из города и района.

59. **Пашкович, Л.** Верхом по парку / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік – 2020. – 7 кастрычніка (№ 78) – С. 1.

В Кобринском парке имени А. В. Суворова запустили новую услугу – прогулки верхом на лошади по парку.

60. **Пашкович, Л.** Лето, солнце, мороженое / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. – 2020. – 24 чэрвеня (№ 48). – С. 3.

Прошел праздник мороженого, организованный парком им. А. В. Суворова совместно с ОАО «Кобринский маслодельно-сыродельный завод».

61. **Пашкович, Л.** Проводили зиму / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. – 2020. – 4 сакавіка (№ 17). – С. 8 : фат.

В парке им. А. В. Суворова прошла масленичная неделя.

62. **Савчук, М.** Аллея семейных деревьев украсит парк / Маргарита Савчук // Кобрин-информ – 2020. – 5 ноября (№ 45). – С. 3 : фот.

В кобринском парке появилась аллея семейных деревьев.

63. **Савчук, М.** И память зашумит зелёною листвой / Маргарита Савчук // Кобрин-информ. – 2020. – 16 апреля (№ 16) – С. 2 : фот.

Аллея памяти в честь 75-летия Победы в Великой Отечественной войне появилась в парке имени А. В. Суворова.

64. **Тимошук, А.** Экзотические «постояльцы» кобрин-ского парка / Анна Тимошук // Кобрынскі веснік. - 2020. — 15 жніўня (№ 63). — С. 12 : фот.

Фауна Кобринского парка им А. В. Суворова пополнилась тремя павлинами и шестью румынскими фазанами.

65. **Арсеньева, С.** Пять причин побывать в старинных парках. Заглянуть к Суворову / Софья Арсеньева // Беларусь сегодня (СБ). – 2021. – 24 сентября (№ 42). – С. 16. – (Союзное вече).

В том числе побывать в Кобринском парке им. А. В. Суворова.

66. **Бакун, А.** У колерах жыцця і гармоніі / Алена Бакун // Кобрынскі веснік. – 2019. – 31 жніўня. – С. 9.

Парк імя А. В. Суворава.

67. **Вовк, Ю.** Зарождение новой традиции в день рождения парка / Юлия Вовк // Кобрин информ. – 2019. – 29 августа. - С. 3.

68. **Пашкович, Л.** Летний сезон открыт / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. - 2019. — 4 мая. — С. 6.

В кобринском городском парке открыт новый сезон.

69. **Сергеев,** И. Споем в караоке? / Иван Сергеев // Заря. – 2019. – 12 октября. – С. 10.

В развлекательном центре «Кеша» Кобринского городского парка начало работу детское караоке.

70. **Бакун, А**. І тут душою спачываю… / Алене Бакун // Кобрынскі веснік. – 2018. – 25 жніўня. – С. 4.

2018 год для кобрынскага парку юбілейны.

71. **Бакун, Е.** Когда зажигает молодежь! / Елена Бакун // Кобрынскі веснік. - 2018. — 27 чэрвеня. — С. 4.

В парке им. А. В. Суворова прошли праздничные мероприятия, приуроченные ко Дню молодежи.

72. **Бакун, А.** Свята адбылося / Алена Бакун // Кобрынскі веснік. - 2018. — 28 жніўня. — С. 4.

Кобрынскі парк імя А. В. Суворава адсвяткаваў свой 250-гадовы дзень нараджэння.

73. **Волк, Ю.** Сделаем будущее парка ярким! / Юлия Вовк // Кобрин-информ. - 2018. — 30 августа. — С. 4.

74. **Волков, С**. Парку — 250! / Сергей Волков // Заря. - 2018. — 29 августа. — С. 4.

Кобринский парк им. А. В. Суворова отметил 250-летие.

75. **Курачук, С**. Зялёная жамчужына Кобрына / Святлана Курачук // Кобрынскі веснік. – 2018. – 25 жніўня. – С. 4.

Напярэдадні юбілею кобрынскага парку цэнтральная бібліятэка паспрабавала сабраць найбольш поўную інфармацыю пра любімае месца кабрынчан і гасцей.

76. **Курачук, С.** Кобринский парк – уникальный уголок города / Светлана Курачук // Кобрин-информ. – 2018. – 23 августа. – С. 5.

Накануне знаковых дат кобринского парка центральная районная библиотека попыталась собрать наиболее полную информацию об уникальном объекте Кобринщины, любимом месте кобринчан и гостей города.

77. **Надольский, Э**. "Мы работаем, чтобы вы отдыхали" / Эдуард Надольский ; [беседовала] Юлия Вовк // Кобрин-информ. - 2018. — 22 ноября (№ 47). — С. 3.

Беседа с директором ККРУП «Парк им. А. В. Суворова» Э. Надольским.

78. **Назначение** // Кобрынскі веснік. – 2018. – 21 лістапада. – С. 3.

На должность директора ККРУП «Парк им. А. В. Суворова» назначен Эдуард Игоревич Надольский.

79. **Пашкович, Л.** Яркое открытие нового сезона / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. – 2018. – 5 мая. – С. 20.

В городском парке 1 мая открылся летний сезон.

80. **Савчук, М.** День детства / Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2018. — 7 июня. — С. 4.

В Кобринском парке им. А. В. Суворова прошла праздничная развлекательная программа для детей.

81. **Вовк, Ю.** Как это было: парк отметил день рождения / Юлия Вовк // Кобрин-информ. - 2017. – 14 сентября. - С. 2.

Кобринский парк культуры и отдыха отметил свой 249-й день рождения.

82. **Гапанюк, М.** На «Белкадром» - за отдыхом и позитивом / Маргарита Гапанюк // Кобрынскі веснік. - 2017. - 30 верасня. - С. 4.
В парке им. А. В. Суворова 1 мая 2017 года открыта развлекательная площадка «Белкадром».
83. **Жук, Е.** Фитнес по-кобрински / Елена Жук // Вечерний Брест. - 2017. - 2 июня. - С. 7.
В кобринском парке им. А. В. Суворова стартовал фитнес-проект «Зеленый фитнес - твои бесплатные тренировки».
84. **Казакова, А.** Парк аттракционов для вас / Анна Казакова, Вера Пойта // Кобрин-информ. - 2017. – 1 июня. - С. 4.
В кобринском парке функционирует около двух десятков аттракционов.
85. **Можаровская, Е.** Аттракционы ALL INCLUSIVE / Елена Можаровская // Вечерний Брест. - 2017. – 30 июня. - С. 5.
В кобринском парке прошла акция «Катайся в удовольствие».
86. **Пашковіч, Л.** Гуляючы па алеях парку… / Людміла Пашковіч // Кобрынскі веснік. – 2017. – 22 ліпеня. – С. 10.
Цудоўным месцам адпачынку ў Кобрыне з'яўляецца гарадскі парк імя А. В. Суворова, які лічыцца адным са старэйшых і найпрыгажэйшых паркаў Беларусі.
87. **Пойта, В.** Лови свое лето! / Вера Пойта, Анна Казакова // Кобрин-информ. - 2017. - 11 мая. - С. 2.
В парке им. А. В. Суворова открыт новый сезон.

88. **Бялоў, Д.** З днём нараджэння, любімы парк! / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2016. – 10 верасня. - С. 4.

Кобрынскі парк імя А. В. Суворава адсвяткаваў чарговы дзень нараджэння.

89. **Бялоў, Д.** У гонар працы і вясны / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2016. - 4 мая. - С. 2.

Адкрыццё сезона адбылося ў кобрынскім парку.

90. **Коробчук, И.** Да здравствуют яркие эмоции! / [Ирина Коробчук ; беседовала] Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2016. - 6 октября. - С. 4.

Беседа с директором парка им. А. В. Суворова Ириной Коробчук.

91. **Коробчук, И.** Новый сезон - новые эмоции / [Ирина Коробчук ; беседовала] Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2016. - 5 мая. - С. 3.

Беседа с директором ККРУП «Парк им. А. В. Суворова» Ириной Коробчук.

92. **Чарнякевіч, Ю.** «Хлебнай» справай супраць аптымізацыі / Юрый Чарнякевіч // Культура. - 2016. – 6 лютага. - С. 4.

Дзякуючы мецэнатам з СП «Палессе» дзіцячы забаўляльны цэнтр «Кеша» атрымаў цацкі.

93. **Карабчук, І**. З дзяцінства любімы парк / [Ірына Карабчук ; запісала] Л. Дубіна // Кобрынскі веснік. – 2015. – 18 ліпеня. – С. 12.

Інтэрв'ю з Ірынай Карабчук, дырэктарам ККРП «Парк імя А. В. Суворава».

94. **Кондрашук, Н.** 70 березок в честь Победы / Наталья Кондрашук // Кобрин-информ. - 2015. - 26 марта. - С. 2.
На территории городского парка появилась новая памятная аллея в честь 70-летия Великой Победы.
95. **Коробчук, И.** Парк Суворова - гордость кобринчан / Ирина Коробчук // Кобрин-информ. - 2015. – 30 июля. - С. 4.
Директор ККРУП «Парк имени А. В. Суворова» И. Коробчук - об активном отдыхе в парке, разнообразных мероприятиях в летнее время и перспективах.
96. **Савчук, М.** Мир детства в парке / Маргарита Савчук // Кобрин-информ. - 2015. - 4 июня. - С. 2.
Широко и многогранно прошел Международный день защиты детей в кобринском парке.
97. **Федаровіч, І.** Парк пачынае летні сезон / Ігар Федаровіч ; фота аўтара // Кобрынскі веснік. - 2015. - 6 мая. - С. 4.
98. **Федаровіч, І.** Пунсовае полымя, белыя бярозы... / Ігар Федаровіч ; фота аўтара // Кобрынскі веснік. - 2015. - 21 сакавіка. - С. 1.
19 сакавіка 2015 г. на тэрыторыі гарадскога парку з’явілася алея «Да 70-годдзя Вялікай Перамогі», на якой былі высаджаны 70 белых бярозак.
99. **Амяльковіч, Д.** Як у Цэнтрал-парку / Дар'я Амяльковіч // Культура. - 2013. - 26 студзеня. - С. 9.
Упамінаецца Кобрынскі ваенна-гістарычны музей імя А. В. Суворава і парк імя А. В. Суворава.

100. **Дыханне** гісторыі : Кобрынскі парк імя А. В. Суворава - шэдэўр архітэктурна-ландшафтнага дойлідства Беларусі / фота Руслана Кабяка // Рэспубліка. - 2013. – 17 жніўня. - С. 1.

Сёлета Кобрынскі парк адзначае адразу тры юбілеі. Есць фота дырэктара парку Ірыны Карабчук.

101. **Жук, Е.** По парку с ... картой / Елена Жук // Вечерний Брест. - 2013. - 25 октября. - С. 2.

В городском парке им. А. В. Суворова прошел фестиваль по парковому ориентированию с участием учреждений образования города и района.

102. **Жук, Е.** Рецепт от хандры / Елена Жук // Вечерний Брест. - 2013. - 30 января. - С. 6.

В кобринском парке второй год действует поместье местных Деда Мороза и Снегурочки.

103. **Жук, Е.** Три тоста за именинника / Елена Жук // Вечерний Брест. - 2013. - 4 сентября. - С. 6.

Кобринский парк отметил тройной юбилей.

104. **Занько, Н.** Прырастае багацце парку : гэта наш горад / Настасся Занько ; фота Ігара Сідарука // Кобрынскі веснік. - 2013. - 20 сакавіка. - С. 3.

У свой юбілейны год парк імя Суворава, які зацверджаны помнікам прыроды і садова-паркавага мастацтва рэспубліканскага значэння, збіраецца здзіўляць гараджан прыроднай прыгажосцю.

105. **Занько, Н.** Имена для пары лебедей и фазанов кобринчане выберут всем городом / Настасья Занько // Комсомольская правда. - 2013. - 21 сентября. - С. 6.

Молодая пара лебедей осваивается в Кобринском парке культуры и отдыха.

106. **Казакова, А.** Вечер в стиле ЛАТИНО / Анна Казакова // Кобрин-информ. - 2013. - 25 июля. - С. 7.

20 июля на танцплощадке в парке состоялось необычное мероприятие - танцевальная вечеринка, организованная исполнителями афро-латино-американских танцев из Кобрина, Бреста и Минска.

107. **Казакова, А.** Кобринский парк культуры и отдыха им. А. В. Суворова: вчера, сегодня, завтра / Анна Казакова // Кобрин-информ. - 2013. - 29 августа. - С. 5.

108. **Кондрашук, Н.** Юбилейный сезон с новыми аттракционами / Наталья Кондрашук // Кобрин-информ. - 2013. - 9 мая. - С. 2.

В трижды юбилейный для парка 2013 год кобринчан и гостей города ждут сюрпризы.

109. **Косынюк, С.** Новый год с любимыми героями / Светлана Косынюк // Кобрин-информ. - 2013. – 10 января. - С. 3.

Кобринский парк им. А. В. Суворова предоставил жителям и гостям города возможность весело и интересно встретить праздники.

110. **Маскалюк, А.** Бабуля Снягурачка з казачнага куточка / Алена Маскалюк, Святлана Кулічык, Галіна Бірук ; Ігар Сідарук // Кобрынскі веснік. - 2013. – 23 студзеня. - С. 3.

Казачная сядзіба «Дзеда Мароза» ў кобрынскім парку.

111. **Пашкович, Л.** Ориентирование на скорость и точность / Людмила Пашкович // Кобрынскі веснік. - 2013. - 26 кастрычніка. - С. 4.

Более 200 участников соревновались по парковому ориентированию на территории лыжероллерной трассы парка.

112. **Рекуц, С.** Тройной юбилей / Сергей Рекуц ; фото Валерия Короля // Заря. - 2013. - 27 августа. - С. 4.

Кобринский парк имени А. В. Суворова 1 сентября отметит сразу три значимые даты, основная из которых - 245 лет со дня основания.

113. **Савчук, С.** Здесь учатся играть - и жить / Светлана Савчук // Кобрынскі веснік. - 2013. – 26 кастрычніка. - С. 4.

О молодёжном театре «Микс», который работает в парке им. А. В. Суворова.

114. **Сідарук, І.** За стагоддзем стагоддзе - тут спявае душа / Ігар Сідарук ; фота Ігара Сідарука, Рамана Мельніка // Кобрынскі веснік. - 2013. – 31 жніўня. – С. 4.

Кобрынскі парк адзначыў свой трайны юбілей.

115. **Сідарук, І.** Парк адсвяткаваў юбілей / Ігар Сідарук // Кобрынскі веснік. - 2013. - 11 верасня. - С. 2.

У першы дзень верасня Кобрынскі парк імя А. В. Суворава адзначыў свой трайны юбілей.

116. **Вовк, Ю**. Театр - это среда, которая воспитывает / Ю. Вовк // Кобрин-информ. - 2012. – 29 сентября. – С. 29.

Театр в детском развлекательном центре «Кеша», который находится в Кобринском парке им. А. В. Суворова, провёл день открытых дверей.

117. **Волков, С.** Оставьте свой замочек! / С. Волков // Заря. - 2012. - 4 октября. - С. 2.

В Кобринском парке им. А. В. Суворова теперь есть «Дерево любви» для молодожёнов.

118. **Воўк, Ю.** Замкі ад закаханых / Ю. Воўк // Народная трыбуна. - 2012. - 12 кастрычніка. - С. 11.

У Кобрынскім парку імя А. В. Суворава «вырасла» дрэва кахання.

119. **Жук, Е.** Лебединая верность / Е. Жук // Вечерний Брест. - 2012. – 3 октября. - С. 7.

О малых архитектурных формах в Кобрине в парке им. А. В. Суворова.

120. **Жук, Е**. Театральная история / Е. Жук // Вечерний Брест. - 2012. -21 марта. - С. 6.

О первых успехах кобринского молодёжного театра парка им. А. В. Суворова.

121. **Занько, Н**. Чароўны птушыны свет у парку / Н. Занько // Кобрынскі веснік. - 2012. - 26 мая. - С. 10.

У Кобрынскі парку культуры і адпачынку можна паназіраць за амаль трыма дзесяткамі відаў птушак.

122. **Казакова, А.** Марш парков / А. Казакова // Кобрин-информ. - 2012. - 3 мая.

1 мая в парке им. А. В. Суворова состоялось торжественное открытие сезона 2012 года.

123. **Карабчук, І**. Гаспадыня кобрынскага парку / [Ірына Карабчук ; запісаў] Ігар Сідарук // Кобрынскі веснік. - 2012. - 13 кастрычніка. - С. 4.

124. **Парк** адкрыў сезон // Народная трыбуна. - 2012. – 4 мая. - С. 3.

1 мая ў парку імя А. В. Суворава адбылося адкрыццё новага сезона.

125. **Сідарук, І.** Кеша, тры свечкі і Дзівінскі дзіцячы дом / І. Сідарук // Кобрынскі веснік. - 2012. - 8 снежня. - С. 3.

Дзіцячы забаўляльны цэнтр «Кеша» адзначыў дзень нараджэння.

126. **Бялоў, Д.** Сумна не будзе! / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2011. – 27 красавіка. - С. 8.

Што прапануе дзіцячы забаўляльны цэнтр «Кеша»?

127. **В Кобрине** планируют открыть театр // Кобрин-информ. – 2011. – 6 октября.

Открытие театра планируется на базе детского развлекательного центра «Кеша», который находится в городском парке им. А. В. Суворова

128. **Веремеенко, С.** Семья - радуга счастья / С. Веремеенко // Кобрин-информ. - 2011. - 19 мая. - С. 11.

В амфитеатре парка им. А. В. Суворова 15 мая прошел районный праздник семьи.

129. **Елизарова, Ж**. «Мы делаем всё, чтобы вы были счастливы...» / Жанна Елизарова // Кобрин-информ. - 2011. – 5 мая. - С. 2.

1 мая в городском парке культуры и отдыха состоялась открытие летнего сезона.

130. **Жук, Е**. В Кобрине будет свой театр / Е. Жук // Вечерний Брест. - 2011. - 30 сентября. - С. 2.

На базе детского развлекательного центра «Кеша» будет работать театр с актёрами в возрасте от 5 до 18 лет.

131. **Жук, Е.** Место встречи изменить нельзя / Е. Жук // Вечерний Брест. - 2011. - 25 мая. - С. 10.

Как выглядит парк им. А. В. Суворова сегодня?

132. **Казка** зусім побач // Кобрынскі веснік. - 2011. – 16 ліпеня. - С. 12.

Парк імя А. В. Суворава.

133. **Марчук, Н.** Уникальный уголок Кобрина / Н. Марчук // Кобрин-информ. - 2011. - 1 декабря. - С. 1.

О парке им. А. В. Суворова по рассказу жительницы Кобрина.

134. **Мельнік, Р.** З паркам назаўжды / Раман Мельнік // Кобрынскі веснік. - 2011. - 7 мая.

Важны ўклад у росквіт кобрынскага парку зрабіла былы яго дырэктар, заслужаны работнік культуры БССР Н. Р. Дземянчук.

135. **Мельнік, Р.** Магія хуткасці / Р. Мельнік // Кобрынскі веснік. - 2011. – 27 красавіка. - С. 8.

У парку культуры адбыліся спаборніцтвы юных ролераў.

136. **Михайлов, Л.** Если хочешь стать артистом / Л. Михайлов // Кобрынскі веснік. - 2011. - 24 верасня. – С. 12.

Детский развлекательный центр «Кеша» приглашает в новый театральный коллектив «Молодежный театр».

137. **Палескі, Я**. І б'юцца чуйна сэрцы маладыя / Я. Палескі // Кобрынскі веснік. - 2011. - 29 чэрвеня. - С. 2.

Дзень моладзі ў парку.

138. **Чебоксарова, М.** Сюрпризы для влюблённых / М. Чебоксарова // Кобрынскі веснік. - 2011. - 18 мая. - С. 4.

В парке им. А. В. Суворова появились две новинки - «Скамья дружбы» и «Фонтан влюблённых».

139. **Бялоў, Д.** У падарунак – казка / Дзмітрый Бялоў // Кобрынскі веснік. - 2010. - 19 чэрвеня. - С. 2.

Дзіцячы забаўляльны цэнтр «Кеша».

140. **Вясна** турыстычная // Народная газета. - 2010. – 20 сакавіка. - С. 2.

Кобрынскі парк прапануе турыстам дзве новыя праграмы: для дарослых і дзяцей.

141. **Коробчук, И.** Добро пожаловать в парк / [Ирина Коробчук ; беседовала] Евгения Максимович // Кобрин-информ. – 2010. – 29 апреля. – С. 3.

142. **Веремеенко, С.** Какой сюрприз готовит обновлённый парк? / Светлана Веремеенко // Кобрин-информ. – 2009. – 26 ноября. – С. 2.

Старинный парк им. А. В. Суворова открыл новую страницу в своей истории.

143. **Вечеринки** у «Кеши» // Заря. - 2009. – 22 декабря. – С. 2.

Детский игровой центр начал работать в парке им. А. В. Суворова.

144. **Ганько, Г.** Сегодня в графском парке старом : стихотворение / Геннадий Ганько // Кобрынскі веснік. – 2009. – 17 верасня. – С. 5.

145. **Жук, Е.** В Кобрине грачей «улетают...» / Е. Жук // Вечерний Брест. - 2009. - 8 мая.

В кобринском парке разворачивается борьба с крылатыми жильцами.

146. **«Кеша»** чакае імянніннікаў // Народная трыбуна. – 2009. – 12 снежня. – С. 3.

6 снежня ў парку культуры і адпачынку імя А. В. Суворава адкрыўся дзіцячы гульнявы цэнтр «Кеша».

147. **Кобяк, Э.** Кобрин готовится к «Дожинкам» / Эдуард Кобяк // Белорусская нива. – 2009. – 3 марта. – С. 3.

В рамках Дожинок-2009 преобразится, станет уютнее и старинный парк имени А. В. Суворова.

148. **Кобяк, Э.** Старинный парк меняет облик / Эдуард Кобяк // Заря. – 2009. – 28 февраля. – С. 8.

149. **Мир** детства в парке // Заря. - 2009. – 8 декабря. - С. 2.

В Кобринском парке имени А. В. Суворова открыт детский игровой центр «Кеша».

150. **Старый** парк молодеет // Заря. - 2009. - 20 июня. - С. 4.

В Кобрине продолжается благоустройство парка им. А. В. Суворова.

151. **Шевченко, А.** Чем живёшь, мой старый парк? / А. Шевченко // Кобрин-информ. - 2009. - 11 июня. – С. 2.

Реконструкция парка.

152. **Электрические** авто // Народная газета. - 2009. – 22 ліпеня. - С. 2.

«Полесье» передал в дар кобринскому парку 20 детских электромобилей.

153. **Эх,** прокачусь! // Заря. - 2009. - 25 июля. - С. 2.

Парку им. А. В. Суворова подарены предприятием «Полесье» 20 электромобилей.

154. **Белов, Д.** Аквапарк построят в парке / Дмитрий Белов // Кобрынскі веснік. - 2008. - 9 августа. - С. 2.

155. **В парке** появились новые аттракционы // Кобрин-информ. - 2008. - 6 ноября. - С. 2.

156. **Васюк, Н**. Оправа для жемчужины Кобрина / Наталья Васюк // Кобрин-информ. - 2008. – 21 августа.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

157. **Кирик, В. Е**. Новая жизнь кобринского парка / [Валерий Евгеньевич Кирик ; беседовала] Елена Курига // Кобрин-информ. - 2008. - 30 апреля. - С. 2.

Директор парка им. А. В. Суворова В. И. Кирик - о благоустройстве, озеленении парка, об изменениях, произошедших в парке.

158. **Кирилюк, Л.** 240 лет спустя / Л. Кирилюк // Кобрынскі веснік. - 2008. – 16 красавіка. - С. 6.

История кобринского парка.

159. **Летний** театр снесли весной // Заря. - 2008. – 8 мая. - С. 4.

В Кобринском парке им. А. В. Суворова снесли старый летний театр.

160. **Можаровская, Е.** Даёшь амфитеатр / Елена Можаровская // Вечерний Брест. - 2008. - 27 июня.

О строительстве амфитеатра в Кобринском парке им. А. В. Суворова.

161. **Патоня, В**. В парке живут ушастые совы / В. Патоня // Кобрынскі веснік. - 2008. - 5 студзеня. - С. 8.

162. **Синкевич, В.** В парке появятся новые аттракционы / В. Синкевич // Кобрынскі веснік. - 2008. – 29 кастрычніка. - С. 5.

163. **Чебоксарова, М**. Отдых не должен обернуться трагедией, или о безопасности аттракционов в городском парке / М. Чебоксарова // Кобрынскі веснік. - 2008. – 19 ліпеня. - С. 4.

164. **Юбилей** старого парка // Заря. - 2008. – 22 апреля.

В 2008 году кобринскому парку исполняется 240 лет.

165. **Васільеў, Р.** Прыемныя метамарфозы / Раман Васільеў // Кобрынскі веснік. - 2007. - 27 снежня. – С. 3.

Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

166. **Васильев, Р.** Пути-дороги обновятся / Роман Васильев // Кобрынскі веснік. - 2007. - 30 чэрвеня. – С. 1.

Парк им. А. В. Суворова обретает свой имидж.

167. **Вержбицкая, В.** Честная масленица - зимняя забава / В. Вержбицкая // Кобрин-информ. - 2007. – 22 февраля.

Проводы зимы в суворовском парке.

168. **Мельник, Р**. Парку пора меняться / Роман Мельник // Кобрынскі веснік. - 2007. - 28 марта. - С. 3.

В парке им. А. В. Суворова ведутся работы по подготовке к открытию сезона.

169. **Парк** ушёл ... на отдых // Вечерний Брест. - 2007. – 16 ноября. - С. 1.

О благоустройстве кобринского парка.

170. **Сугака, А.** Берасцейшчына : вандроўка па вобласці. Кобрынскі раён / А. Сугака // Пачатковая школа. – 2007. - № 2. – С. 28.

Пра заказнікі і помнікі прыроды Кобрыншчыны, у т. л. і Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

171. **Шевченко, А**. Старый парк ждет обновления / А. Шевченко // Кобрин-информ. - 2007. - 26 апреля. – С. 2.

172. **Шепетюк, Н**. Парк перед праздником / Н. Шепетюк // Кобрин-информ. - 2007. - 12 июля. - С. 2.

В преддверии юбилейного дня рождения города работы по благоустройству Кобринского парка им. А. В. Суворова возобновлены.

173. **Васюк, Н.** Обновление старого парка / Наталья Васюк // Кобрин-информ. - 2006. - 8 июня. - С. 2.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

174. **Зенина, Т.** «Кобринский ключ» фельдмаршала / Т. Зенина // Советская Белоруссия. - 2006. – 11 июля. – С. 13.

В парке началась крупная реконструкция.

175. **Мельнік, Р**. Сустрэнемся на Востраве закаханых / Раман Мельнік // Кобрынскі веснік - 2006. – 7 чэрвеня. – С. 1.

Рэканструкцыя парку.

176. **Прогулка** по зимнему парку // Кобрин-информ. - 2006. - 26 января. – С. 8.

О планах на будущее – директор парка им. А. В. Суворова В. Кирик.

177. **Пянко, А.** По проекту института / А. Пянко // Кобрынскі веснік. - 2006. - 3 чэрвеня. – С. 4.

Реконструкция парка им. А. В. Суворова.

178. **Савчук, А.** В нашем парке – реконструкция / А. Савчук // Кобрынскі веснік. - 2006. - 31 мая. - С. 3.

179. **Березюк, Е.** По этим аллеям ходил Суворов / Е. Березюк // Рэспубліка. - 2005. - 20 верасня.

В кобринском парке сохранилось богатство истории и созданы все условия для отдыха.

180. **Кобяк, Э.** В старом парке… / Э. Кобяк // Заря. - 2005. - 28 апреля. - С. 2.

181. **Мельник, Р.** Встретимся в «Музыкальной гостиной» / Р. Мельник // Кобрынскі веснік. - 2005. – 24 снежня. - С. 7.

Новая молодёжная дискотека в парке.

182. **Мельник, Р**. Работы по благоустройству в разгаре / Роман Мельник // Кобрынскі веснік. - 2005. – 15 студзеня. – С. 2.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

183. **Андросюк, И**. Кобринские жар-птицы / И. Андросюк // Кобрынскі веснік. - 2004. - 18 верасня. – С. 7.

Павлины в парке им. А. В. Суворова.

184. **Васюк, Н**. Новый сезон в старом парке / Н. Васюк // Кобрин-информ. - 2004. - 10 июня. – С. 3.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

185. **Илларионова, Л.** Там по ночам кричат павлины / Л. Илларионова // Вечерний Брест. - 2004. - 16 июля. – С. 5.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

186. **Мельник, Р**. В нашем парке – новый аттракцион / Роман Мельник // Кобрынскі веснік. - 2004. – 9 кастрычніка. - С. 7.

Новый аттракцион в кобринском парке - бамперные лодки.

187. **Пустовой, Е**. Зачем грачи в парке? / Е. Пустовой // Кобрин-информ. - 2004. - 19 февраля. - С. 2.

Почему именно в Суворовском парке обосновались птицы семейства врановых?

188. **Пустовой, Е.** Чудеса на Поляне сказок / Е. Пустовой // Кобрин-информ. - 2004. - 19 августа. - С. 3.

Кобринский парк им. А. В. Суворова.

189. **Кірык, В.** З днём нараджэння, парк! / [Валерый Кірык ; гутарыў] Аляксей Пянко // Кобрынскі веснік. – 2003. – 27 февраля. – С. 3.

190. **Кірык, В.** Гарадскі аазіс / В. Кірык // Кобрынскі веснік. - 2003. - 26 красавіка. - С. 6.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

191. **Лежава, В**. Юбилейная осень / В. Лежава // Кобрин-информ. - 2003. - 2 октября. - С. 2.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

192. **Пустовой, Е**. Что нового в старом парке / Е. Пустовой // Кобрин-информ. - 2003. - 18 сентября. – С. 3.
Парк им. А. В. Суворова отмечает своё 235-летие.

193. **Данилова, Е.** Осенняя ностальгия / Елена Данилова // Кобрин-информ. – 2002. – 12 декабря.
Кобринский парк в осенний период прекрасен.

194. **Пянко, А.** Сажалкі ачысціць «Мікада» / А. Пянко // Кобрынскі веснік. - 2002. - 27 красавіка. - С. 2.
Ускраіну і цэнтр парку культуры і адпачынку імя А. В. Суворава аздабляюць сажалкі.

195. **Шугай, А.** Стагоддзі і пяцідзесяцігадовы вопыт / А. Шугай // Кобрынскі веснік. - 1998. - 12 верасня (№ 72). – С. 4.
Кобрынскі парк у фотаздымках і гістарычных падзеях.

196. **Кірык, В.** Дапаможам парку! / В. Кірык // Кобрынскі веснік. - 1994. - 10 верасня. - С. 3.

197. **Мартынов, А.** Наш парк / А. Мартынов // Кобрынскі веснік. - 1994 - 12 лістапада. - С. 2-3.
Старонкі гісторыі кобрынскага парку.

198. **Сідарук, І.** Прывід у кобрынскім парку / І. Сідарук // Бярозка. - 1994. - № 2. - С. 8-11.

199. **Хільчук, М.** Няўтульна штосці ў нашым парку / М. Хільчук // Кобрынскі веснік. - 1992. - 20 мая. - С. 2.
Аб праблемах парку імя А. В. Суворава.

200. **Аб прысваенні** ганаровага звання «Заслужаны работнік БССР» работнікам устаноў культуры рэспублікі : Указ Прэзідэнта Вярхоўнага Савета БССР : [у т. л. Дземянчук Н. Р. – дырэктару парку імя А. В. Суворава г. Кобрына] // Ведамасці Вярхоўнага Савета БССР. - 1991. - № 16. - С. 5.

201. **Муха, Ф**. Молодость древнего парка / Ф. Муха // Заря. - 1987. - 24 июля.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

202. **Дземянчук, Н.** Для лепшага адпачынку / Надзея Дземянчук // Камуністычная праца. - 1986. – 11 сакавіка.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

203. **Казловіч, М.** Другая маладосць парку / М. Казловіч // Літаратура і мастацтва. - 1984. - 9 лістапада. - С. 11.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

204. **Козлович, Н**. Под сенью суворовских лип / Н. Козлович // Заря. - 1984. - 4 августа.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

205. **Козлович, Н.** В суворовском парке / Н. Козлович // Советская Белоруссия. - 1984. – 10 марта.

206. **Аніскові́ч, У**. Зялены аазіс Кобрына / У. Анісковіч // Родная прырода. - 1983. - № 3. - С. 12-13.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

207. **Сологубов, В.** Серебряная медаль – парку / В. Сологубов // Сельская газета. - 1983. - 28 апреля.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

208. **Хильчук, М**. Под кронами вековыми / М. Хильчук // Советская Белоруссия. - 1983. - 7 мая.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

209. **Жукович, В.** В старинном парке / В. Жукович // Заря. – 1981. – 10 сентября.
Кобринский парк им. А. В. Суворова.

210. **Краснов, Г.** Позирует … парк / Г. Краснов // Советская Белоруссия. – 1981. – 7 августа. – С. 4.
Выставка «Экспромт - фото-81» показала красоту старинного парка культуры и отдыха г. Кобрина.

211. **Жукоўская, Г**. Вясёлы карнавал / Г. Жукоўская // Камуністычная праца. - 1979. - 1 сакавіка. – С. 3.
Аб парку імя А. В. Суворава.

212. **Мартынаў, А.** Зялёны востраў Кобрына / Аляксей Мартынаў // Родная прырода. - 1979. - № 4. - С. 9.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

213. **Хільчук, М.** Для адпачынку працоўных / М. Хільчук // Камуністычная праца. - 1979. – 19 чэрвеня. – С. 2.

214. **Бялова, М.** У парку нашым старым / М. Бялова // Камуністычная праца. - 1975. - 22 ліпеня.
Кобрынскі парк імя А. В. Суворава.

215. **Мартынаў, А. М.** Пра Кобрынскі замак / А. М. Мартынаў // Помнікі гісторыі і культуры Беларусі. - 1974. - № 1. - С. 21-22.

216. **Мартынаў, А**. Юбілей парку / А. Мартынаў // Камуністычная праца. - 1973. - 19 чэрвеня. – С. 2.

217. **Анціпаў, В. Г.** Мемарыяльныя паркі Беларусі / В. Г. Анціпаў // Весці Акадэміі навук БССР. Серыя біял. навук. - 1961. - С. 20-26.

Інфармацыйна-бібліяграфічныя выданні

218. **Зялёная** жамчужына горада : інфармацыйна-пазнавальны даведнік / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; складальнік гал. бібліёграф С. Д. Курачук. – Кобрын, 2018. – 100 с. : іл. – (Серыя «Ведай і любі свой горад»).
219. **Юбілейныя** даты ўстаноў культуры. **ККРУП «Парк імя А. В. Суворава»** - 255 гадоў з часу закладкі (1768), 75 гадоў у статусе парка культуры і адпачынку (1948), 60 гадоў з часу прысваення статуса помніка садова-паркавага мастацтва (1963) // Зводны Каляндар дат і падзей Кобрыншчыны : краязнаўча-бібліяграфічны каляндар на 2021-2025 гг. / Кобрынская РЦБС, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2020. - С. 108. – (Кобрыншчына ў падзеях і асобах).
220. **Гарадская** мазаіка: скульптурна-архітэктурныя аб’екты Кобрына : віктарына-красворд / Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: Л. С. Дардзюк, С. Д. Курачук ; камп’ютарны дызайн: П. С. Грыневіч. – Кобрын, 2018.

221. **Парк** культуры і адпачынку імя А. В. Суворава // Сем цудаў Кобрына : дайджэст-інфарміна славутасцей горада да 730-годдзя з часу першага ўпамінання ў Іпацьеўскім летапісе Кобрына / Кобрынская РЦБС, цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Д. Курачук ; дызайн вокладкі П. С. Грыневіча. – Кобрын, 2017.
222. **Парк** імя А. В. Суворава // Другая маладосць старажытнага горада : каляндар-фоталетапіс 2009 / Дзяржаўная ўстанова культуры «Кобрынская раённая цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма», цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Д. Курачук ; дызайн вокладкі П. С. Грыневіча. – Кобрын, 2017. – С. 6-8 : фат. - (Серыя «Ведай і любі свой горад»).
223. **Парк** культуры і адпачынку імя А. В. Суворава // Захавальнікі гісторыі роднага краю : турыстычна-бібліяграфічны даведнік / Кобрынская цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад.: С. Д. Курачук, Л. С. Дардзюк. – Кобрын, 2016. – С. 169-171.
224. **Горад,** дзе мы жывем : да 725-годдзя з часу першага ўпамінання Кобрына ў Іпацьеўскім летапісе : інфармацыйна-бібліяграфічнае выданне / Кобрынская цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. С. Дз. Курачук. – Кобрын, 2012. – 40 с. : фат. - (Серыя «Ведай і любі свой горад»).

225. **Кобринский** парк имени А. В. Суворова // Мы говорим Кобрин, подразумеваем… : историко-краеведческая памятка достопримечательностей города / Кобринская центральная районная библиотека, отдел обслуживания и информации ; сост. С. Д. Курачук. - Кобрин, 2012. - 24 с. : ил. – (Серия «Ведай і любі свой горад»).

226. **Улюбіць** у родны горад цэлы свет: што чытаць аб Кобрыне : рэкамендацыйны бібліяграфічны паказальнік / Кобрынская цэнтральная раённая бібліятэка, аддзел абслугоўвання і інфармацыі ; склад. гал. бібліёграф С. Д. Курачук. – Кобрын, 2012. - 28 с. : іл. – (Серыя «Ведай і любі свой горад»).

227. **О передаче** лодочной станции парку культуры и отдыха им. Суворова : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 14.08.1950 г., № 175 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 15. Л. 220.
228. **Об утверждении** продажной стоимости входных билетов и билетов на танцевальную площадку в парк культуры и отдыха им. Суворова : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 15.05.1950 г., № 100 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 15. Л. 133.
229. **О назначении** директора парка им. Суворова тов. Харитонюка В. И. и бухгалтером парка тов. Ровнейко К. А. : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 22.04.1950 г., № 72 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 15. Л. 93.
230. **Об утверждении** титульного списка парка им. Суворова : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 12.01.1949, № 1 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 12. Л. 2.

231. **Об утверждении** штатного расписания Кобринского парка культуры и отдыха им. Суворова на 1949 год : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 15.11.1948 г., № 197 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 11. Л. 238.
232. **Об утверждении** продажной стоимости входных билетов в парк им. Суворова и на танцевальную площадку в парке : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 09.08.1948 г., № 141 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 11. Л. 172.
233. **О подготовке** парка им. Суворова к летнему сезону : решение исполкома Кобринского городского Совета депутатов трудящихся, 20.04.1948 г., № 70 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 11. Л. 82.
234. **О директоре** дома соцкультуры и парка имени Суворова : решение исполкома Кобринского райсовета депутатов трудящихся, 06.12.1946 г., № 795 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 4. Оп. 1. Д. 6. Л. 10.
235. **О выделении** площади под городской парк в гор. Кобрине : решение исполкома Кобринского горсовета депутатов трудящихся, 15.04.1946 г., № 83 // Зональный государственный архив в г. Кобрине. - Ф. 186. Оп. 1. Д. 8. Л. 55.

АЛФАВІНЫ СПІС
перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў даведнік

Беларусь сегодня (СБ)
Белорусская нива
Бярозка
Ведамасці Вярхоўнага Савета БССР
Весці Акадэміі навук БССР. Серыя біял. навук
Вечерний Брест
Заря
Камуністычная праца
Кобрин-информ
Кобрынскі веснік
Комсомольская правда
Культура
Літаратура і мастацтва
Народная газета
Народная трыбуна
Пачатковая школа
Помнікі гісторыі і культуры Беларусі
Родная прырода
Рэспубліка
Сельская газета

ДАДАТАК

Дадатак I

ПОСТАНОВЛЕНИЕ МИНИСТЕРСТВА ПРИРОДНЫХ РЕСУРСОВ И ОХРАНЫ ОКРУЖАЮЩЕЙ СРЕДЫ РЕСПУБЛИКИ БЕЛАРУСЬ
16 июля 2007 г. № 72

Об объявлении произведений садово-паркового искусства в Брестской области ботаническими памятниками природы республиканского значения

Изменения и дополнения:

Постановление Министерства природных ресурсов и охраны окружающей среды Республики Беларусь от 8 октября 2008 г. № 79 (зарегистрировано в Национальном реестре - № 8/19846 от 14.11.2008 г.)

На основании статьи 37 Закона Республики Беларусь от 20 октября 1994 года «Об особо охраняемых природных территориях» в редакции Закона Республики Беларусь от 23 мая 2000 года Министерство природных ресурсов и охраны окружающей среды Республики Беларусь ПОСТАНОВЛЯЕТ:

1. Объявить произведения садово-паркового искусства по перечню согласно приложению 1 ботаническими памятниками природы республиканского значения без изъятия земельных участков у землевладельцев и землепользователей (далее –

ботанические памятники природы республиканского значения).

2. Утвердить:

площадь и границы ботанических памятников природы республиканского значения согласно приложению 2;

охранные документы ботанических памятников природы республиканского значения согласно приложениям 3–6*.

*Не приводятся.

3. Передать ботанические памятники природы республиканского значения: **парк имени Александра Васильевича Суворова – в управление Кобринского районного исполнительного комитета**, парк «Совейки» – в управление Ляховичского районного исполнительного комитета, парк «Поречье» – в управление Пинского районного исполнительного комитета, парк «Маньковичский» – в управление Столинского районного исполнительного комитета.

Министр	**Л. И. Хоружик**

СОГЛАСОВАНО	СОГЛАСОВАНО
Председатель Кобринского районного исполнительного комитета	Председатель Ляховичского районного исполнительного комитета
Н. А. Кенда	Н. Н. Юрцев
29.06.2007	29.06.2007

СОГЛАСОВАНО	СОГЛАСОВАНО
Председатель Пинского районного исполнительного комитета	Председатель Столинского районного исполнительного комитета
В. В. Ребковец 29.06.2007	А. А. Демко 29.06.2007

к постановлению

Приложение 1
к постановлению
Министерства
природных
ресурсов и охраны
окружающей среды
Республики Беларусь
16.07.2007 № 72

ПЕРЕЧЕНЬ
произведений садово паркового искусства, объявленных ботаническими памятниками природы республиканского значения

№ п/п	Название ботанического памятника природы республиканского значения	Область, район	Место нахождения
1	**Парк имени Александра Васильевича Суворова**	**Брестская, Кобринский район**	**В центре города Кобрина**

2	Парк «Совейки»	Брестская, Ляховичский	На северо-восточной окраине деревни Совейки
3	Парк «Поречье»	Брестская, Пинский	На западной и северо-западной окраине деревни Поречье
4	Парк «Маньковичский»	Брестская, Столинский	На юго-восточной окраине города Столина

Приложение 2
к постановлению Министерства природных ресурсов и охраны окружающей среды Республики Беларусь 16.07.2007 № 72

Площадь и границы ботанических памятников природы республиканского значения

№ п/п	Название ботанического памятника природы республиканского значения	Площадь ботанического памятника природы республиканского значения (квадратных метров)	Граница ботанического памятника природы республиканского значения
1	**Парк имени Александра Васильевича Суворова**	**660 000**	**Линия вокруг памятника природы, проходящая по его ограде**

2	Парк «Совейки»	118 800	Граница памятника природы проходит: на северо-западе: по бетонной ограждена востоке: по живой изгороди из древесно-кустарниковой растительности, отделяющей памятник природы от сельскохозяйственных угодий сельскохозяйственного производственного кооператива «Тальминовичи» на юге: по земляному валу, отделяющему памятник природы от земель лесного фонда на западе: по каналу, отделяющему памятник природы от сельскохозяйственных угодий сельскохозяйственного производственного кооператива «Тальминовичи», и забору

3	Парк «Поречье»	600 000	Граница квартала № 78 Поречского лесничества государственного лесо-хозяйственного учреждения «Телеханский лесхоз»
4	Парк «Маньковичский»	240 000	Линия вокруг памятника природы, проходящая: на севере: по автомобильной дороге Житковичи–Давид-Городок – граница с Украиной на востоке: по улице Терешковой на юге: по краю крутого склона над лугом на западе: вдоль стены административного здания производственного участка коммунального унитарного производственного предприятия «Маньковичи»

Дадатак II

ПАСТАНОВА МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ
РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ
27 ліпеня 2017 г. № 41

Аб зацвярджэнні праекта зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне

На падставе пункта 3 артыкула 105 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры і абзаца шостага падпункта 5.27 пункта 5 Палажэння аб Міністэрстве культуры, зацверджанага пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 17 студзеня 2017 г. № 40 «Вопросы Министерства культуры», Міністэрства культуры Рэспублікі Беларусь ПАСТАНАЎЛЯЕ:

Зацвердзіць прыкладзены праект зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» у парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне.

Міністр **Б. У. Святлоў**

ЗАЦВЕРДЖАНА
Пастанова
Міністэрства культуры
Рэспублікі Беларусь
27.07.2017 № 41

Праект зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей – «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне

ГЛАВА 1
АГУЛЬНЫЯ ПАЛАЖЭННІ

1. Праект зон аховы нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына і «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне (далей – праект зон аховы) распрацаваны на падставе пункта 3 артыкула 105 Кодэкса Рэспублікі Беларусь аб культуры.

2. Праект зон аховы распрацаваны для наступных нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей катэгорыі «2», уключаных у Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцей Рэспублікі Беларусь у адпаведнасці з пастановай Савета Міністраў Рэспублікі Беларусь ад 14 мая 2007 г. № 578 «Аб статусе гісторыка-культурных каштоўнасцей» (Национальный реестр правовых актов Республики Беларусь, 2007 г., № 119, 5/25167):

парк імя А. В. Суворава на паўднёвай ускраіне г. Кобрына, шыфр 112Г000384;

бюст А. В. Суворава ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне, шыфр 112Ж000402.

3. Праект зон аховы распрацаваны філіялам «Брэстрэстаўрацыяпраект» ААТ «Белрэстаўрацыя» па заказу камунальнага культурна-забаўлянага ўнітарнага прадпрыемства «Парк імя А. В. Суворава».

4. Праект зон аховы распрацаваны з мэтай забеспячэння захавання нерухомых матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцей «Парк імя А. В. Суворава» на паўднёвай ускраіне г. Кобрына, «Бюст А. В. Суворава» ў парку імя А. В. Суворава ў г. Кобрыне (далей – гісторыка-культурныя каштоўнасці) і іх навакольнага асяроддзя, вызначае межы тэрыторыі гісторыка-культурнай каштоўнасці – парк імя А. В. Суворава на паўднёвай ускраіне г. Кобрына, ахоўную зону, зону аховы ландшафту гісторыка-культурных каштоўнасцей і іх межы, рэжымы іх утрымання і выкарыстання.

5. Праект зон аховы распрацаваны на падставе гісторыка-архіўных і бібліяграфічных даследаванняў, аналіза існуючай горадабудаўнічай сітуацыі і ландшафту.

6. Схема зон аховы гісторыка-культурных каштоўнасцей дадаецца.

ГЛАВА 2
ТЭРЫТОРЫЯ ГІСТОРЫКА-КУЛЬТУРНАЙ КАШТОЎНАСЦІ

7. Плошча тэрыторыі гісторыка-культурнай каштоўнасці – парк імя А. В. Суворава на паўднёвай ускраіне г. Кобрына, складае 10,6 га.

8. Межамі тэрыторыі гісторыка-культурнай каштоўнасці з’яўляюцца:

на поўначы – лінія, якая ідзе па агароджы зямельнага ўчастка парку з боку вул. Гастэлы і вул. 9-га Мая;

на захадзе – лінія, якая праходзіць па заходняму боку акружной алеі парку;

на поўдні – лінія па паўднёваму боку акружной алеі парку;

на ўсходзе – лінія па ўсходняму боку акружной алеі парку.

9. На тэрыторыю гісторыка-культурнай каштоўнасці распаўсюджваюцца рэжымы ўтрымання і выкарыстання ахоўнай зоны гісторыка-культурных каштоўнасцей.

10. Работы на тэрыторыі гісторыка-культурнай каштоўнасці неабходна выконваць у адпаведнасці з заканадаўствам аб культуры на падставе навукова-праектнай дакументацыі на выкананне рамонтна-рэстаўрацыйных работ на матэрыяльных гісторыка-культурных каштоўнасцях, узгодненай з Міністэрствам культуры.

ГЛАВА 3
АХОЎНАЯ ЗОНА

11. Ахоўная зона гісторыка-культурных каштоўнасцей устаноўлена з мэтай эстэтычнага захавання гісторыка-культурных каштоўнасцей і стварэння неабходных умоў для іх візуальнага ўспрымання.

12. Ахоўная зона гісторыка-культурных каштоўнасцей супадае з тэрыторыяй гісторыка-культурнай каштоўнасці – парк імя А. В. Суворава на паўднёвай ускраіне г. Кобрына.

13. На тэрыторыі ахоўнай зоны гісторыка-культурных каштоўнасцей забараняецца:

узвядзенне будынкаў і збудаванняў;

правядзенне будаўнічых і земляных работ без прыняцця мер па выяўленні археалагічных аб’ектаў і археалагічных артэфактаў у парадку, устаноўленым заканадаўствам;

высечка аб’ектаў расліннага свету незалежна ад узросту (акрамя тых аб’ектаў, якія знаходзяцца ў неналежным і (або) аварыйным стане на падставе заключэння ў адносінах да аб’ектаў расліннага свету);

установка рэкламных канструкцый;

закладка падмуркаў для новых атракцыёнаў.

14. На тэрыторыі ахоўнай зоны гісторыка-культурных каштоўнасцей рэкамендуецца:

вывад за межы ахоўнай зоны зоны актыўнага адпачынку;

вывад з тэрыторыіі ахоўнай зоны дысгарманічных прыватных пабудоў і трансфарматарнай падстанцыіі.

ГЛАВА 4
ЗОНА АХОВЫ ЛАНДШАФТУ

15. У зону аховы ландшафту гісторыка-культурных каштоўнасцей ўключаны прыродны і ўрбанізаваны ландшафт, які непасрэдна прылягае да тэрыторыі гісторыка-культурнай каштоўнасці – парк імя А. В. Суворава на паўднёвай ускраіне г. Кобрына. Зона ўстаноўлена з мэтай захавання і замацавання значнасці гісторыка-культурных каштоўнасцей ў ландшафце, які гістарычна склаўся і стварэння неабходных умоў для іх ўспрымання.

Плошча зоны аховы ландшафту гісторыка-культурных каштоўнасцей складае 47,4 га.

16. Межамі зоны аховы ландшафту гісторыка-культурных каштоўнасцей з’яўляюцца:

на поўначы і паўночным захадзе – лінія, якая ідзе па мяжы прыватнай забудовы, далей па чырвонай лініі заходняга боку вул. Суворава, далей па агароджы парка з боку вуліцы Гастэла;

на захадзе – лінія па агароджы парка да вул. Жукава, далей па ўсходняму боку вул. Піянерскай;

на поўдні – лінія па паўночнаму боку вул. 700-годдзя Кобрына;

на ўсходзе – лінія па агароджы парка і стадыёна па вул. Інтэрнацыянальнай, далей па агароджы парка па вул. 9-га Мая, далей па мяжы прыватнай забудовы.

17. На тэрыторыі зоны аховы ландшафту гісторыка-культурных каштоўнасцей забараняецца:

змена характару ландшафту;

узвядзенне будынкаў і збудаванняў, акрамя будаўніцтва новых элементаў іфраструктуры комплекса парка культуры і адпачынка на падставе праектнай дакументацыі, распрацаванай з улікам гістарычнага асяроддзя і асаблівасцей ландшафту;

мадэрнізацыя стадыёна без уліку асаблівасцей ландшафту і прыроднага асяроддзя;

добраўпарадкаванне і азеляненне, якое скажае існуючы характар тэрыторыі;

высечка старых дрэў (узрост 80 гадоў і болей), акрамя тых аб’ектаў, якія знаходзяцца ў неналежным і (або) аварыйным стане на падставе заключэння ў адносінах да аб’ектаў раслінняга свету.

Дадатак III
Пашпарт раслін

Растительный мир

Лиственные породы

1) Семейство Березовые – Betulaceae

Береза плакучая, или бородавчатая – Betulapendula (родина - Европа и Азия)

Граб обыкновенный – Carpinusbetulus (родина - Центральная и Юго-Западная Европа)

Лещина обыкновенная – Corylusavellana (родина - Европа, Кавказ)

2) Семейство Ильмовые – Ulmaceae

Вяз гладкий, или обыкновенный – Ulmuslaevis (родина - Европа, Скандинавия, Англия, Крым, Кавказ)

Вяз голый - Ulmus glabra (родина – Центральная и Восточная Европа)

Вяз шершавый – Ulmusscarba (родина – Европа)

3) Семейство Бобовые – Fabaceae

Робиния лжеакация, или белая акация – Robiniapseudoacacia (родина - Восток Сев. Америки)

Гледичия трехколючковая, или обыкновенная – Gleditsiatriacanthos (родина - Сев. Америка)

Карагана древовидная, или желтая акация – Caraganaarborescens (родина - Сибирь, Монголия)

4) Семейство Ивовые –Salicaceae

Ива козья – Salixcarpea (родина - Европа)

Ива плакучая, или вавилонская Salixbabylonica (родина – Центральный и Северный Китай)

Ива ломкая – Salixfragilis (родина - Европа, Западная Сибирь, Малая Азия, Кавказ)

Ива вавилонская «Тортуоза» – Salixbabylonica «Tortuosa» (родина – Дальний Восток)

Тополь пирамидальный – Populuspyramidalis (родина - Гималаи)

Тополь дрожащий, или осина – Populustremula (родина - Европейско-Сибирский ореал)

Тополь канадский – PopulusCanadensis (родина – Сев. Америка)

5) Семейство Ореховые – Juglandaceae

Орех грецкий – Juglansregia (родина - горные районы Средней Азии, Ирана, Балканы)

Орех маньчжурский – Juglansmandchurica (родина - Дальний Восток)

6) Семейство Буковые – Fagaceae

Дуб черешчатый – Quercusrobur (родина - Европа, Кавказ, Крым)

Дуб красный, или северный – Quercusrubra (родина - Сев. Америка)

7) Семейство Барбарисовые –Berberidaceae

Барбарис Тунберга, *форма* «*Пурпурная*»

Berberisthunbergii «*Autropurpurea*» (родина - Китай, Япония)

Магония падуболистная – Mahoniaaguifolium (родина - Сев. Америка)

8) Семейство Конскокаштановые – Hippocastanaceae

Конский каштан обыкновенный Aesculushippoca-stanum (родина - юг Балканского полуострова)

9) Семейство Самшитовые – Buxaceae

Самшит вечнозеленый – Buxussempervirens (родина - страны Средиземноморья)

10) Семейство Липовые –Tiliaceae

Липа мелколистная – Tiliacordata (родина - Крым, Кавказ)

11) Семейство Лоховые –Elaeagnaceae

Облепиха крушиновая, или обыкновенная – Hippophaerhamnoides (родина - Европа, Азия)

12) Семейство Маслинные – Oleaceae

Сирень обыкновенная – Syringavulgaris (родина - Балканы)

Ясень обыкновенный – Fraxinusexcelsior (родина - Европа, Кавказ, Малая Азия)

Ясень ланцетный – Fraxinuslanceolata (родина - Сев. Америка)

Форзиция европейская Forsythiaeuropaea (родина - Албания)

Бирючина обыкновенная – Ligustrumvulgare (родина – Западная Европа)

13) Семейство Кленовые –Aceraceae

Клен остролистный – Acerplatanoides (родина - Кавказ, Европа)

Клен серебристый, или сахаристый – Acersaccharinum (родина - Сев. Америка)

Клен ясенелистный – Acernegundo (родина - Сев. Америка)

14) Семейство Камнеломковые – Saxifragaceae

Чубушник венечный, или обыкновенный – Philadelphuscoronarius (родина - страны Южной Европы)

Гортензия древовидная – Hydrangeaarborescens (родина - Сев. Америка)

15) Семейство Сумаховые – Anacardiaceae

Сумах уксусный, или оленерогий – Rhustyphina (родина - Северная Америка)

16) Семейство Розоцветные – Rosaceae

Боярышник однопестичный Crataegusmonogyna (родина - Западная Европа)

Рябина обыкновенная – Sorbusaucuparia (родина - Европа)

Таволга, или спирея, японская – Spiraeajaponica (родина - Япония)

Спирея дубравколистная – Spiraeachamaedrifolia (родина – северо-восточная Европа)

Спирея Бумальда – Spiraeabumalda (родина – Япония)

Спирея Дугласа – Spiraea douglasii (родина – Северная Америка)

Черемуха Маака – PadusMaackii (родина - Дальний Восток, Китай)

Черемуха обыкновенная, или птичья – Padusavium (родина - Европа, Сибирь, Кавказ, Турция, Афганистан, Гималаи)

Пузыреплодник калинолистный - Physocarpus opulifolius (родина - Сев. Америка)

Груша обыкновенная, или дичка – Pyruscommunis (родина Европа, Средняя Азия)

Слива растопыренная «*Писсарди*»- Prunus cerasifera «*Pissardii*» (родина – Западная Грузия, Абхазия и Аджария)

Слива растопыренная, или алыча - Prunus divaricata (родина – Закавказье, Иран, Малая Азия, Балканы)

Яблоня лесная, или дикая - Malus sylvestris (родина – Центральная Европа, Западная Азия)

Роза морщинистая Rosarugosa (родина – Дальний Восток, Сахалин, Камчатка)

17) Семейство Жимолостные – Caprifoliaceae

Снежноягодник белый – Symphoricarposalbus (родина - Сев. Америка)

Вейгела цветущая – Weigelaflorida (родина – Восточная Азия)

18) Семейство Кизиловые – Cornaceae

Дерен белый «Elegantissima» - Cornus alba «Elegantissima» (родина – Сев. Америка)

19) Семейство Бигнониевые – Bignoniaceae

Катальпа обыкновенная Catalpabignonioides (родина – юго-восток Сев. Америки)

Хвойные породы

1) Семейство Сосновые – Pinaceae

Ель обыкновенная, или европейская Piceaabies (родина - Европа)

Ель колючая, или голубая – Piceapungens (родина – горные районы Сев. Америки)

Ель канадская «*Conica*» (Picea glauca «*Conica*» (родина Канада и Аляска)

Сосна обыкновенная, или лесная – Pinussilvestris (родина – Европа, Урал, Сибирь)

Сосна Банкса - Pinus banksiana (родина – восток Сев. Америки)

Лиственница европейская – Larixdeciduas (родина – горы Европы)

2) Семейство Кипарисовые – Cupressaceae

Можжевельник скальный - Juniperus scopulorum (родина – Северная Америка)

Можжевельник горизонтальный - Juniperus horizontalis (родина - Северная Америка)

Можжевельник казацкий – JuniperusSabina (родина – Сибирь, Средняя Азия)

Можжевельник китайский «Expansa Variegata» - Juniperus chinensis «Expansa Variegata» (родина - Китай и Япония)

Можжевельник китайский «Stricta – Juniperuschinensis «Stricta» (родина - Китай и Япония)

Кипарисовик горохоплодный - Chamaecyparis pisifera (родина – Япония)

Кипарисовик горохоплодный - Chamaecyparis pisifera «FiliferaNana» (родина – Германия)

Туя западная – Thujaoccidentalis (родина – Сев. Америка)

Туя западная «*YellowRibbon*» – Thujaoccidentalis «*YellowRibbon*» (родина – Сев. Америка)

Туя западная «*Globosa»* – Thujaoccidentalis «*Globosa*» *(*родина – Сев. Америка)

Туя западная «*Smaragd*» – Thujaoccidentalis «*Smaragd*» (родина – Сев. Америка)

Туя западная «*Danica*» – Thujaoccidentalis «*Danica*» (родина – Сев. Америка)

Туя западная 'Rheingold» – Thujaoccidentalis «Rheingold» (родина – Сев. Америка)

ЗМЕСТ

Ад складальніка 4

Садова-паркавае мастацтва старажытных сядзіб Беларусі - каштоўная частка нацыянальнай спадчыны 7

Кобрынскі парк: учора, сёння, заўтра 9

Вехі гісторыі 9

Парк – шэдэўр архітэктурна-ландшафтнага дойлідства Беларусі 19

Экалагічная тэрыторыя: парк флоры і фаўны 23

Арт-аб'екты парку 29

Парк натхнення і актыўнага адпачынку 35

Свет дзяцінства ў парку 41

Сучасныя перспектывы 47

Кобрынскі парк у вершаваных радках 50

Спіс крыніц 61

Алфавітны спіс перыядычных выданняў, матэрыялы з якіх уключаны ў даведнік 96

Дадатак 97

Даведачнае выданне

Зялёная жамчужына горада

інфармацыйна-пазнавальны даведнік
з серыі «Ведай і любі свой горад»

На беларускай, рускай мовах

Складальнік
Курачук Святлана Дзмітрыеўна

Камп’ютарная падрыхтоўка выдання: С. Д. Курачук

Мастацкае афармленне вокладкі: П. С. Грыневіч

Надрукавана на камп’ютарна-выдавецкай тэхніцы
Кобрынскай раённай цэнтралізаванай бібліятэчнай сістэмы

Вул. Маршала Жукава, 12, 225306, Кобрын
Дзяржаўная ўстанова культуры «Кобрынская раённая
цэнтралізаваная бібліятэчная сістэма»
E-mail kobrinlib@gmail.com
www.krcls.by